

RAIKKÜLA VALLA JÄÄTMEKAVA 2015-2020

**Tellija: Raikküla Vallavalitsus
Koostaja: MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus**

2015

SISUKORD

SISSEJUHATUS.....	3
1 RAIKKÜLA VALLA ÜLDISELOOMUSTUS.....	4
1.1 Asukoht.....	4
1.2 Rahvastik ja elamumajandus.....	4
1.3 Ettevõtlus.....	4
2 JÄÄTMEMAJANDUSE ÕIGUSLIKUD ALUSED.....	5
2.1 Euroopa Liidu õigusaktid.....	5
2.2 Eesti õigusaktid.....	5
2.3 Strateegilised dokumendid.....	6
2.4 Omavalitsuse tasand.....	7
2.5 Ettevõtte tasand.....	7
2.6 Kodumajapidamine.....	8
3 JÄÄTMEHOOLDUSE OLULISEMAD MUUDATUSED 2009-2014.....	8
4 RAIKKÜLA VALLA JÄÄTMEKÄITLUSE ÜLEVAADE.....	9
4.1 Korraldatud jäätmevedu.....	10
4.2 Jäätmevaldajate register.....	11
4.3 Jäätmekäitluskohad.....	12
4.4 Olmejäätmed.....	13
4.5 Segaalmejäätmed.....	14
4.5.1 Segaalmejäätmete koostis.....	15
4.6 Pakendijäätmed.....	17
4.7 Biolagunevad jäätmed.....	20
4.8 Ohtlikud jäätmed.....	21
4.9 Suurjäätmed.....	23
4.10 Ehitus- ja lammutusjäätmed.....	24
4.11 Probleemtoodete jäätmed.....	25
5 JÄÄTMETEKKE VÄLTIMINE.....	27
6 KESKKONNATEADLIKKUSE TÕSTMINE JA JÄRELEVALVE.....	27
6.1 Keskkonnateadlikkuse tõstmine.....	27
6.2 Järelevalve.....	28
7 JÄÄTMEHOOLDUSE ARENDAMISE RAHASTAMINE.....	28
8 JÄÄTMEKAVA RAKENDAMISE MÕJU KESKKONNALE.....	30
9 JÄÄTMEHOOLDUSALASED EESMÄRGID.....	31
10 EESMÄRKIDE REALISEERIMINE.....	34
10.1 Jäätmehoolduseeskiri.....	34
10.2 Raikküla valla ülesanded.....	34
10.3 MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus ülesanded.....	34
LISA 1 TEGEVUSKAVA EESMÄRKIDE REALISEERIMISEKS.....	36

SISSEJUHATUS

Raikküla valla jäätmekava 2015-2020 on omavalitsuse jäätmekäitlust korraldav ja suunav dokument, mille eesmärk on määrata jäätmekäitluse arengusuunad, tegevused ja meetmed aastani 2020. Jäätmekava hõlmab jäätmemajanduse olukorra kirjeldust ning ülevaadet jäätmemajandusega seotud probleemidest. Jäätmekava püstitab jäätmehoolduse eesmärgid aastateks 2015-2020 ja toob välja eesmärkide elluviimise tegevuskava ning investeeingu vajaduse jäätmemajanduse arendamiseks.

Jäätmekava eesmärkide seadmisel on lähtutud Riigi jäätmekavas 2014-2020 seatud eesmärkidest ja sihtarvudest ning jäätmeseaduse § 39, § 42 ja § 43 lõikest 1.

Käesoleva jäätmekava põhieesmärgiks on jäätmehoolduse arendamine, kavandamine ja korraldamine omavalitsuse tasandil, järgides seejuures säästva tootmise ja tarbimise põhimõtteid.

Raikküla valla jäätmekava sisaldab järgmisi teemasid:

- 1) jäätmehoolduse olemasoleva olukorra kirjeldust;
- 2) jäätmehoolduse arengu ülevaadet 2009-2014, jäätmehoolduse käitlust ja jäätmetekke prognoosi;
- 3) jäätmetekke vältimist;
- 4) korraldatud jäätmevedu;
- 5) jäätmekava rakendamise mõju keskkonnale;
- 6) jäätmehoolduse planeeritavat rahastamist;
- 7) jäätmehoolduse eesmärke ja tegevusi.

Jäätmekava koostamisel on lähtutud järgmistest olulistest põhimõtetest: jäätmehierarhia järgimise põhimõte (vältida jäätmeteket nii palju kui võimalik, toetada korduskasutust, võtta jäätmeid ringlusesse ja taaskasutada muul viisil ning ladestada prügilasse võimalikult vähe jäätmeid), saastaja maksab põhimõte, laiendatud tootjavastutuse põhimõte, iseseisvuse ja läheduse põhimõte.

1 RAIKKÜLA VALLA ÜLDISELOOMUSTUS

1.1 Asukoht

Valla piir asub Tallinnast ca 60 km, maakonna keskusest Raplast, Märjamaa ja Järvakandi alevist igalt poolt ca 4 km kaugusel. Raikküla vald piirneb Rapla, Kehtna ja Märjamaa vallaga.

Raikküla valla pindala on 224,2 ruutkilomeetrit ja vald asub Raplamaa keskosas Eestimaa südames. Raikküla vallas on välja kujunenud kolm piirkonda: Kabala piirkond keskusega Tamme külas; Raikküla piirkond keskusega Raikkülas ja Purku piirkond keskusega Purkus.

1.2 Rahvastik ja elamumajandus

Seisuga 01.01.2015 oli rahvastikuregistri andmetel Raikküla vallas 1566 registreeritud inimest. Rahvastiku jaotus protsentides on mehi 49% ja naisi 51%. Raikküla valla asustustihedus on 6,9 inimest/km².

Tabel 1. Raikküla valla majapidamiste loend asulate kaupa aastal 2015

Asula nimetus	Eramud	Kortermajad		Elanike arv asulas kokku
	Eramute arv	3-12 krt maja	12-28 krt maja	
Jalase	15			42
Kaigepere	23			42
Keo	24			60
Koikse	20			61
Kõrvetaguse	17			19
Lipa	43			95
Lipametsa	27			21
Loe	12			16
Lõpemetsa	25			76
Metsküla	5			12
Nõmmemetsa	13			40
Nõmmküla	7			29
Purku	25	3	1	176
Põlma	19			47
Pühatu	10			28
Raela	29			87
Raikküla	45	10	1	267
Riidaku	12	1		25
Tamme	52	9	1	287
Ummaru	19			44
Vahakõnnu	18			34
Valli	25			58
Kokku:	485	23	3	1566

1.3 Ettevõtlus

Varasematel aegadel on Raikküla valla suurimaks tootmisharuks olnud põllumajanduslik suurtootmine, siis täna on maa kui tootmisvahend võetud kasutusele mitmetes erinevates ettevõtluse vormides. Suurtootmisega s.o. traditsioonilise põllumajandusega on kaetud enamuse Raikküla ja Purku piirkonda. Traditsioonilise põllumajandustootmisega tegeleb OÜ

Raikküla Farmer koos tütarfirmadega, kes on oma tegevust laiendanud üle kogu valla (maakasutus osas) ja ka väljaspool Raikküla valda (Märjamaa valda Valgu külla). Purku piirkonnas tegutseb Järvakandi Farmer OÜ ja mõned üksikud FIE-d. Kabala piirkond on väiketalunike piirkond, töötavad FIE-d.

Tabel 2. Raikküla vallas registreeritud ettevõtete jagunemine liigiti 01.03.2015

Ettevõtte liik	Ettevõtete arv
Füüsilisest isikust ettevõtja	74
Osaühing	86
Aktsiaselts	-
Mittetulundusühing	33

2 JÄÄTMEMAJANDUSE ÕIGUSLIKUD ALUSED

2.1 Euroopa Liidu õigusaktid

Seni on Euroopa Liidu ja ka liikmesriikide jäätmealased õigusaktid põhinenud kahel raamdirektiivil:

- Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiv 2006/12/EÜ jäätmete kohta;
- Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiv 91/689/EMÜ ohtlike jäätmete kohta.

Samas on jõustunud raamdirektiiv – Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiv 2008/98/EÜ, 19. november 2008. Direktiivi eesmärk on edendada jäätmete korduskasutust ja jäätmete ringlussevõttu, et vähendada prügilates jäätmeid ja neist tekkivaid kasvuhuonegaase.

Pakendi ja pakendisüsteemi õigusaktide aluseks on Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiv 94/62/EÜ pakendi ja pakendijäätmete kohta. Direktiivi on hiljem täiendatud (2004/12EÜ ja 2005/20EÜ).

Üldised EL jäätme poliitika eesmärgid ja printsiibid on:

- muuta liidu majandus ressursitõhusaks, keskkonnasäästlikuks ja konkurentsivõimeliseks vähese CO₂-heitega majanduseks;
- esmatähtsad tooted on ökodisainitud eesmärgiga optimeerida ressursside ja materjali tõhusat kasutust ning selle käigus on muu hulgas käsitletud ringlussevõtu võimalust, ringlussevõetavat sisu ja vastupidavust;
- jäätmete muutmine ressursiks, kusjuures aluseks tuleb võtta jäätme hierarhia range kohaldamine ja hõlmata jäätmete eri liike;
- jäätmeid käideldakse turvaliselt ressursina, jäätmete ke isiku kohta on vähenenud absoluutarvudes, jäätmete energiakasutust on piiratud nii, et see on lubatud ainult ringlusse mitte võetavate materjalide puhul.

2.2 Eesti õigusaktid

Võttes arvesse käesoleva jäätmekava ulatust, siis alamastme õigusaktid põhinevad järgmistel seadustel:

Peamiseks õigusaktiks, mis reguleerib Eesti Vabariigis jäätmetega seonduvat, on jäätmeseadus. Jäätmeseaduses on püstitatud üleriigilised senise jäätmekäitluspraktika piirangud ja jäätmehoolduse arendamise eesmärgid.

Pakendi ja pakendijäätmete taaskasutussüsteem peab olema kohaliku omavalitsuse tasandil korraldatud selliselt, et saavutatakse pakendiseaduses toodud pakendi ja pakendijäätmete kogumise ja taaskasutuse eesmärgid ja kehtestatud sihtarvud ning jäätmeseaduses sätestatud jäätmekäitluse üldised eesmärgid. Pakendiseadus sätestab pakendile ja pakendi kasutamisele esitatavad üldnõuded, pakendi ja pakendist tekkivate jäätmete vältimise ja vähendamise meetmed, pakendi ja pakendijäätmete taaskasutussüsteemi korralduse ning vastutuse kehtestatud nõuete täitmata jätmise eest.

Pakendiaktsiisi seadusega maksustatakse pakendiaktsiisiga Eestis turule lastud kauba pakend, teisest Euroopa Liidu liikmesriigist soetatud ja imporditud pakend.

Riigi jäätmekava 2014-2020 on kogu jäätmevaldkonda hõlmav arengudokument, milles kirjeldatakse olulisemaid jäätmevaldkonna arengu põhimõtteid ja meetmeid koos ettenähtava tegevusega ning mis on aluseks ka omavalitsuse jäätmekava koostamisel.

2.3 Strateegilised dokumendid

Keskkonnastrateegia aastani 2030 on keskkonnavaldkonna arengustrateegia, mis juhindub Eesti säästva arengu riikliku strateegia "Säästev Eesti 21" põhimõtetest ja on katusstrateegiaks kõikidele keskkonna valdkonna alavaldkondlikele arengukavadele, mis peavad koostamisel või täiendamisel juhinduma keskkonnastrateegias toodud põhimõtetest. Keskkonna valdkond hõlmab nii sisult, ulatuselt kui ka spetsiifikalt väga erinevaid alavaldkondi, seetõttu on nende sihipärase arengu kavandamiseks vastavate alavaldkondade koostamine vajalik ja põhjendatud ka keskkonnastrateegia kui üldisema raamdokumendi olemasolul.

"Eesti keskkonnastrateegia aastani 2030" eesmärk jäätmevaldkonnas on järgmine: aastal 2030 on tekkivate jäätmete ladestamine vähenenud 30% ning oluliselt on vähendatud tekkivate jäätmete ohtlikkust. Eesmärgiks on määratleda pikaajalised arengusuunad looduskeskkonna hea seisundi hoidmiseks, lähtudes samas keskkonna valdkonna seostest majandus- ja sotsiaalvaldkonnaga ning nende mõjudest ümbritsevale looduskeskkonnale ja inimesele.

Keskkonnastrateegia põhimõtted: säästev areng, keskkonnakahjustuste ennetamine ja vältimine, jäätmehoolduse integreerimine teiste eluvaldkondade ja loodusvarade kasutamiselega.

Jäätmekäitlusmeetmed võib reastada sellisesse pingeritta:

- jäätmetekke vältimine;
- tekkivate jäätmekoguste ja nende ohtlikkuse vähendamine;
- jäätmete taaskasutamise laiendamine;
- jäätmetest tuleneva keskkonna saastamise vähendamine;
- jäätmete keskkonnaohutu ladestamine.

Konkurentsivõime kava „Eesti 2020“ kohaselt tuleb jätkusuutliku majanduskasvu saavutamiseks jätkata senisest ressursitõhusama, loodussäästlikuma ja konkurentsivõimelisema majandussüsteemi arendamist. Selleks tuleb erilist tähelepanu pöörata roheliste tehnoloogiate arendamisele ka jäätmekäitluses. Kava „Eesti 2020“ järgi on prioriteetid endiselt jäätmetekke vältimine, korduskasutus ja ringlussevõtt.

2.4 Omavalitsuse tasand

Kohalikul tasandil jäätmehoolduse planeerimisel on tähtis määratleda täpselt kohalikule omavalitsusele erinevate jäätmehooldusalaste õigusaktidega antud õigused ning pandud kohustused. Omavalitsuste vahelise koostöö aluseks on ühised eesmärgid ja tegevuskava ning identsed kohalikul tasandil jäätmehooldust reguleerivad õigusaktid.

Üle Eesti ühtselt toimiva jäätmehoolduse ning käitlussüsteemi toimimise eelduseks on kõigi omavalitsuste omavaheline koostöö koostööststruktuuride kaudu. Kohalike omavalitsuste vahelise koostöö eelisteks on majanduslik kasulikkus, sest see võimaldab õigesti dimensioneerida ja paigaldada jäätmekäitlusrajatised (keskkonnajaam, jäätmejaam jms), mille tulemusena on halduskulud madalamad, ühistes veopiirkondades on teenuse hind ühtlane, ühiselt korraldatud taaskasutatavate jäätmete kogumissüsteem on tõhusam.

Raikküla vald on MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus (edaspidi KEJHK) asutajaliige. KEJHK on loodud omavalitsuste jäätmehooldusalase koostöö edendamiseks, jäätmeseadusega omavalitsustele pandud ülesannete täitmiseks ning ühiselt jäätmehoolduse arendamiseks. Ühing on asutatud 2003. aastal koostöös teiste omavalitsustega Järvamaalt, Raplamaalt, Jõgevamaalt, Viljandimaalt, Harjumaalt, Tartumaalt, Pärnumaalt.

Jäätmekäitlusalast tegevust Raikküla vallas reguleerivad järgmised kohaliku tasandi õigusaktid:

- Raikküla valla arengukava aastani 2020 (vastu võetud 21.09.2011 määrusega nr 28);
- Raikküla valla jäätmehoolduseeskiri (vastu võetud 12.05.2011 määrusega nr 20);
- Raikküla valla jäätmevaldajate registri põhimäärus (vastu võetud 22.03.2007 määrusega nr 30).

2.5 Ettevõtte tasand

Ettevõtte tasandil reguleerivad jäätmekäitlust jäätmeluba, jäätmekäitleja registreerimistõend ja ohtlike jäätmete käitluslitsents. Keskkonnakompleksloa puhul ei ole vaja eraldi jäätmeluba, sest kompleksloaga sätestatakse nõuded ka jäätmete käitlemisele.

Kohaliku omavalitsuse üksus võib nõuda oma haldusterritooriumil tegutsevalt isikult, asutuselt ja tootjate ühenduselt jäätmeseaduse § 39 lg 3 vastava jäätmekava koostamist oma kulul ning esitamist, kui see on vajalik kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekava koostamiseks või ajakohastamiseks.

2.6 Kodumajapidamine

Kodumajapidamise tasandil on olulised järgmised tegevused: liitumine korraldatud jäätmeveoga, olmejäätmete sortimine tekkekohas, pakendi ja pakendijäätmete eraldi kogumine, ohtlike jäätmete eraldamine ja nende viimine kogumispunkti jm.

Kodumajapidamises tekkinud jäätmete käitlemisel on vaja juhendada valla jäätmehoolduseeskirjast, mis järgib riigi jäätmepoliitika eesmärgi, õigusaktide nõudeid, valla jäätmekava ning kohaliku omavalitsuse või nende ühenduste jäätmealast infrastruktuuri.

3 JÄÄTMEHOOLDUSE OLULISEMAD MUUDATUSED 2009-2014

2009. aastal kehtestatud jäätmekava määratles järgneva viieks aastaks jäätmekäitluse arengusuunad ja eesmärgid. Peamine eesmärk oli, et elanike ja ettevõtjate poolt toodetud jäätmete hulk väheneks ning elanike ja ettevõtjate teadlikkus jäätmete kogumise võimalustest ja kohustustest suureneks.

Tabel 3. Ülevaade perioodiks 2009-2014 püstitatud eesmärkide täitmisest

Tegevus	Täitmine	Märkused
<i>Elanikkonna keskkonnateadlikkuse tõstmine ja KOV jäätmehoolduse korraldus</i>		
Infovoldikute koostamine ja levitamine ning valla lehes jäätmehooldusalaste artiklite avaldamine	Täidetud	2009 koostati kompostimise infovoldik; 2010 koostati ohtlike jäätmete infovoldik; pidevalt on avaldatud artikleid vallalehes.
Keskkonna ja jäätmehooldusalaste projektide läbiviimine kooliõpilastele	Täidetud	Korraldatud on mitmeid keskkonnateadlikkuse projekte: loodusringe, looduspäevi, õues õpet, õpperetki loodusesse.
Jäätmekava uuendamine	Täidetud	2014 alustati uue perioodi 2015-2020 jäätmekava koostamist
Jäätmehoolduseeskirja kehtestamine	Täidetud	2011 uuendati jäätmehoolduseeskirja.
Jäätmehoolduse korraldamiseks seadusandlike aktide ettevalmistamine	Täidetud	2011 muudeti korraldatud jäätmeveo rakendamise kord jäätmehoolduseeskirja osaks.
Korraldatud jäätmeveo puhul jäätmevedaja abistamine liikumistrajektoori optimeerimisel jäätmevaldajate paigutuse alusel	Täidetud	Jäätmevedajatega tehakse pidevat koostööd.
<i>Ohtlike jäätmete kogumine</i>		
Kodumajapidamises tekkivate ohtlike jäätmete kogumisaktisioonide korraldamine ja ohtlike jäätmete	Täidetud	Igal kevadel on toimunud ohtlike jäätmete

kogumine Raikküla keskkonnajaamas		kogumisringid, lisaks võetakse jäätmeid vastu keskkonnajaamas.
Raikküla keskkonnajaama arendamine	Täidetud	Keskkonnajaamas on loodud tingimused vana mööbli vastuvõtmiseks.
<i>Muude taaskasutatavate jäätmete kogumine</i>		
Vanapaberi ja pakendijäätmete kogumisvõrgustiku optimeerimine	Täidetud	Koostöös tootjavastutusorganisatsioonidega on konteinerite arvu vähendatud.
Suuregabariidiliste jäätmete kogumise korraldamine	Täidetud	Suurjäätmete vastuvõtmine toimub Raikküla keskkonnajaamas.
Ehitusjäätmete kogumisvõimaluste rajamine	Ei ole rajatud	Kogumiskohta ei ole rajatud, kuna selle järele on vajadus minimaalne. Jäätmeid on võimalik üle anda Raplas Mäepere jäätmejaamas.
Aia- ja pargijäätmete kogumisvõimaluste rajamine Tamme, Raikküla ja Purku külas	Ei ole rajatud	Võttes arvesse külades elanike arvu, ei ole majanduslikult otstarbekas.
<i>Prügilate ja ebaseaduslike jäätmeladestuspaikade sulgemine ja korrastamine</i>		
Raikküla valla suletud prügilates järeelseire teostamine	Täidetud	Iga aastal teostatakse visuaalset seiret prügila ala korrashoiu suhtes.
Raikküla valla ebaseaduslike ladestuspaikade korrastamine	Täidetud	Ära on koristatud munitsipaalmaadele ebaseaduslikult tekkinud ladestuspaigad.
<i>Korraldatud olmejäätmevedu</i>		
Segaolmejäätmete kogumiseks ja veoks korraldatud olmejäätmete konkursi korraldamine	Täidetud	2010 viidi läbi korraldatud jäätmeveo konkurss.
Raikküla valla jäätmevaldajate registri uuendamine	Täidetud	2012 võeti kasutusele KOVGIS EVALD register.

4 RAIKKÜLA VALLA JÄÄTMEKÄITLUSE ÜLEVAADE

Raikküla valla jäätmekava ajakohastamisel on kogutud ja käideldud jäätmeliikide ja koguste hindamise aluseks võetud riikliku jäätmetatistika andmeid ja muid asjakohaseid materjale.

Jäätmekäitluse aruandlus põhineb ettevõtete poolt jäätmeseaduse alusel esitatavatel igaaastastel jäätmearuannetel. Jäätmearuandeid on kohustatud esitama jäätmeluba või komplekslube omavad, samuti jäätmekäitlejatena registreeritud isikud. Tõepärase

informatsiooni eelduseks on, et kõik tekkivad jäätmevood fikseeritakse kas tekitajate endi või siis aruandekohuslaste jäätmekäitlejate poolt, kellele jäätmeid käitlemiseks üle antakse. Usaldusväärsete koondandmete saamiseks on esmatähtis korrektsed ettevõttesisesed jäätmearuandluse pidamine, mis on jäätmearuandluse aluseks.

Riikliku jäätmetatistika puhul tuleb arvestada, et selles võib esineda ebatäpsusi. Paljud jäätmekäitlejad teenindavad mitut omavalitsust korraga ning jäätmed satuvad jäätmekäitluskohta koos, ilma et oleks täpselt eristatud, kui palju jäätmeid kogutakse Raikküla vallast ja kui palju mõnest teisest omavalitsusest. Samuti põhjustab ebatäpsust asjaolu, et ettevõtted ja prügilad on esitanud erinevaid andmeid prügilas vastu võetud jäätmekoguste kohta.

Kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekava on kohaliku omavalitsuse üksuse arengukava osa, mis käsitleb valla jäätmehoolduse arendamist. Seega jäätmekava kui arengudokumendi kohaselt on oluline teada saada koguste suurusjärg iga tekkiva jäätmeliigi kohta, mille alusel saab hinnata kas olemasolevad kogumisvõimalused katavad vajadused või vajab vald täiendavaid investeeringuid teatud jäätmeliikide liigiti kogumise arendamiseks.

Kohaliku omavalitsuse üksus korraldab jäätmete sortimist, sealhulgas liigiti kogumist, et võimaldada nende taaskasutamist võimalikult suures ulatuses. Sortimisel eraldatakse taaskasutatavad jäätmed ning ohtlikud jäätmed ülejäänud jäätmetest, kui see on tehniliselt teostatav ja sellega ei kaasne ülemääraseid kulutusi. Kui see on tehniliselt, keskkonna seisukohast ja majanduslikult teostatav, peab kohaliku omavalitsuse üksus korraldama vähemalt paberi-, papi-, metalli-, plasti- ning klaasijäätmete liigiti kogumise.

4.1 Korraldatud jäätmevedu

Korraldatud jäätmeveoga on Raikküla vallas hõlmatud segaolmejäätmete kogumine ja vedu. Raikküla valla haldusterritoorium moodustab koos Märjamaa vallaga ühtse jäätmeveopiirkonna.

Jäätmeseaduse § 66 ja 67 tähenduses on korraldatud jäätmevedu olmejäätmete kogumine ja vedamine määratud piirkonnast määratud jäätmekäitluskohta või -kohtadesse kohaliku omavalitsuse üksuse valitud ettevõtja poolt. Teenuse osutaja leidmiseks korraldab kohaliku omavalitsuse üksus iseseisvalt või koostöös teiste kohaliku omavalitsuse üksustega teenuste kontsessiooni lähtuvalt riigihangete seaduses sätestatust.

Korraldatud olmejäätmete kogumise ja veo all mõeldakse olmejäätmeveoga haaratud jäätmeliikide laadimist, eelkõige prügi ehk segaolmejäätmete ning nende sortimisjääkide kogumist ja vedu jäätmetekitaja kogutud jäätmemahutitest (-konteineritest) jäätmete transpordiks mõeldud spetsiaalsele prügiautole ning jäätmete vedamist ja edasist suunamist taaskasutusse või kõrvaldamisele.

Korraldatud jäätmevedu võib hõlmata ka teisi olmejäätmete liike või muid jäätmeid, kui see on vajalik käesoleva seaduse nõuete täitmiseks või seda tingib oluline avalik huvi.

Raikküla vallas on peamiseks korraldatud jäätmeveo eesmärgiks kõikide jäätmevaldajate liitmine jäätmekogumissüsteemiga. Sellest tulenevalt on jäätmeveo planeerimisel tähelepanu pööratud kahele aspektile:

- 1) kõigil jäätmetekitajatel peavad olema võimalused anda oma jäätmed üle kogumissüsteemi;
- 2) jäätmete kogumise maksumus peab olema kõigile jäätmetekitajatele võrdne ning sõltuma tekkinud jäätmete kogusest.

Korraldatud olmejäätmevedu Raikküla vallas korraldatakse järgmiste põhimõtete alusel:

- 1) korraldatud jäätmeveo teenust korraldab jäätmevaldajatele Raikküla vald koos koostööpartneritega või annab võimalusel volitused selleks sobivale isikule (volitatud isik hakkab korraldama jäätmevaldajate liitumist korraldatud olmejäätmeveoga);
- 2) jäätmevaldajalt jäätmete kogumisega ja jäätmete käitluskohta vedamisega tegeleb läbi teenuste kontsessiooni välja valitud jäätmekäitlusettevõtte;
- 3) jäätmevaldaja tasub jäätmekäitlusettevõttele või selleks volitatud isikule jäätmete kogumise ja vedamise eest vastavalt kogutud ja käitluskohta üleantud jäätmekogustele.

Korraldatud jäätmeveo eesmärgiks on liita jäätmeveoga kõik jäätmevaldajad ja jäätmetekitajad, tagada kõikidele jäätmevaldajatele kvaliteetne ning ühtsetel põhimõtetel välja töötatud ja võrdse hinnaga korraldatud olmejäätmete kogumise ja veoteenus.

Korraldatud jäätmeveo eelis on jäätmete optimeeritud ning logistiliselt otstarbekas vedu ning kõikide jäätmetekkekohtade haaramine jäätmeveo süsteemi.

Korraldatud jäätmeveo positiivsed aspektid:

- aitab vältida illegaalset prügistamist;
- jäätmetekitaja maksab oma jäätmete käitlemise eest ja tunnetab seeläbi omavastutust;
- jäätmete kogumine toimub logistiliselt otstarbekamalt;
- parem kontroll jäätmete tekke ja käitlemise üle;
- hõlbustab jäätmete liigitikogumist.

4.2 Jäätmevaldajate register

Jäätmeseaduse alusel peab kohaliku omavalitsuse organ asutama oma määrusega jäätmevaldajate registri ning kehtestama registri pidamise korra. Jäätmevaldajate registri pidamise eesmärgiks on saada ülevaade kõikidest piirkonna jäätmevaldajatest, nendega seotud jäätmetekkekohtadest ja -mahtudest ning tagada ülevaade jäätmete veost.

Jäätmevaldajate registris kajastuvad järgmised andmed:

- 1) jäätmetekkekohad ja jäätmeveokohtadega seotud jäätmevaldajate andmed;
- 2) jäätmetekkekohade hetkestaatused;
- 3) jäätmeveopiirkond;
- 4) korraldatud jäätmevedu teostava firma andmed;
- 5) päringud ja kaardieristused vastavalt registris fikseeritud andmetele;
- 6) jäätmeveo korraldanud jäätmevedaja poolt esitatud aruandlus jäätmetekkekohale paigaldatud jäätmemahutitest, veo mahtudest ning jäätmevedaja ja jäätmevaldaja esindajate vahel sõlmitud lepingutest;

7) jäätmetekkekohtade ja kogumisvahendite asukohad registri kaardiliidesel.

Raikküla valla jäätmevaldajate register on ühishallatav koos teiste KEJHK liikmeskonna omavalitsuste jäätmevaldajate registritega ning ühildatud KEJHK haldussüsteemiga.

Lepinguhaldussüsteem on jäätmevaldajate registri andmekogu, milles töödeldakse korraldatud jäätmeveoteenuse osutamisega seotud andmeid, mis annab ülevaate jäätmevaldajatega sõlmitud lepingutest ja nende täitmisest.

Raikküla valla jäätmevaldajate registri põhjal on vallas 529 jäätmetekkekohta, milles jäätmevaldajate registri 01.02.2015 seisuga vedu toimub ca 92%-l jäätmetekkekohtadest ja 8%-l on vedu peatunud.

4.3 Jäätmekäitluskohad

Jäätmekäitluskohtade rajamisel tuleb arvestada nende kaugust olulisematest omavalitsuse territooriumil asuvatest tõmbepunktidest, et ühildada elanike oluliste tegemistega ka sorteeritud jäätmete ära andmine ja vältida selleks lisakulutuste tegemist. Käesoleval ajal on omavalitsustes jäätmete liigiti kogumiseks kasutuses mitmed erinevad jäätmekäitluskohad ja -viisid.

Jäätmeseadusele vastavalt tuleb jäätmete kõrvaldamisel ja segaolmejäätmete taaskasutamisel, läheduse põhimõtet rakendades, vedada jäätmed lähimasse nõuetele vastavasse prügilasse või keskkonnajaama, kus toimub edasine jäätmete töötlemine.

Raikküla vallas asuvatest suurematest jäätmekäitluskohadest annab ülevaate tabel 4.

Tabel 4. Jäätmekäitluskohad Raikküla vallas aastal 2014 (allikas Keskkonnaagentuur)

Nimetus	Käitaja	Asukoht	Tegevuse liik
Raikküla keskkonnajaam	AS Väätsa Prügila	Raikküla vald, Tamme küla	Jäätmejaam, Ohtlike jäätmete käitluskoht
Luuka sigala	Raikküla Seakasvatus OÜ	Raikküla vald, Raikküla küla	Bioloogiline töötlus
Allika lüpsikarjafarm	Raikküla Farmer	Raikküla vald, Raikküla küla	Bioloogiline töötlus

Raikküla valla keskkonnajaam

Lähim jäätmete käitluskoht on Raikküla keskkonnajaam, mis avati 2008. aastal, asub Tamme külas bussipeatuse taga. Keskkonnajaama ehitamist finantseeris SA Keskkonnainvesteeringute Keskus ja Raikküla Vallavalitsus. Jaama opereerib ohtlike jäätmete osas AS Väätsa Prügila, elektri- ja elektroonikajäätmete osas MTÜ Eesti Elektroonikaromu, vanapaberi- ja papi osas MTÜ Eesti Pakendiringlus ning vanarehvideosas MTÜ Eesti Rehviliit, kellele konkreetset teenust osutab Nordline Baltic OÜ.

Keskkonnajaamas on loodud tingimused elanikelt tasuta vastu võtta pakendijäätmeid, vanapaberi- ja papijätmeid, ohtlikke jäätmeid, elektroonikajäätmeid, suurjäätmeid ning vanarehve.

Liigiti kogutavad jäätmed

Pakendite avalikke kogumispunkte on Raikküla vallas 01. septembri 2014. aasta seisuga 10. Pandipakendid on võimalik viia taaraautomaatidesse ja avalikesse pakendikonteineritesse.

Vanapaberi ja papi avalikke kogumispunkte on Raikküla vallas 01. septembri 2014.a. seisuga 4.

Suurjäätmeid on võimalik ära anda Tamme külas Raikküla keskkonnajaamas.

Biologunevad aia- ja haljastujäätmed (lehed, oksad, niidetud hein) on soovitatav kompostida oma kinnistul kui kinnistu suurus seda lubab. Haljastujäätmeid on võimalik ära anda Raplas Mäepere jäätmejaamas.

Ehitus- ja lammutusjäätmeid tuleb üle anda jäätmekäitlejale või viia ise Raplasse Mäepere jäätmejaama.

Jääkreostusobjektid

Jääkreostusobjektidest asus Raikküla vallas Lipametsa külas endine Rapla KEK ABT, mis on mitmeid aastaid tagasi likvideeritud. Sulgemist vajavaid prügilaid valla territooriumil ei asu.

Suletud prügilad

Raikküla vallas asus kolm prügilat:

- Keo loomade matmispaik
- Purku loomade matmispaik
- Malmi prügila

Keo loomade matmispaik, mida tuntakse ka Eerikmäe prügila nime all, suleti 1997. aastal. Purku loomade matmispaika kutsutakse ka Vahakõnnu loomade matmispaigaks ning sinna loomsete jäätmete ladestamine lõpetati 1998. aastal. Malmi prügila oli antud piirkonna ainus olmejäätmete ladestuspaik, kuhu jäätmete ladestamine lõpetati 1998. aastal. Kõik seaduslikud prügilad suleti enne 2002. aastat. Prügilate jäätmelade koondati, tihendati ja kaeti pinnasega. **Lõpemetsa loomade matmispaik** (Raikküla Vallavalitsuse kasutusluba kolmeks aastaks) ja ebaseaduslik **Ummaru prügila** (olmejäätmete ladestamiseks) suleti enam kui 20 aastat tagasi.

Suletud prügilate aladel on teostatud visuaalset kontrolli igal aastal. Prügila maa-alade prahistamist ei ole täheldatud. Malmi prügila asub reformimata riigimaal, maa-ala on kattunud rohttaimestiku ja võsaga. Täiendavaid meetmeid suletud prügilate täiendavaks korrastamiseks ei ole vaja kasutusele võtta.

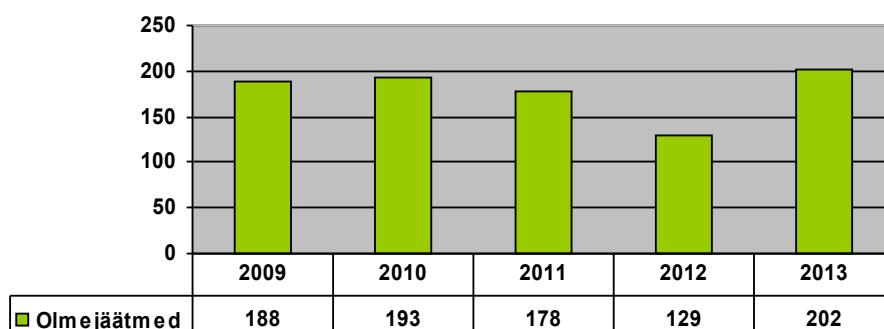
4.4 Olmejäätmed

Jäätmeteke sõltub suures osas elanike arvust ja piirkonna majandusliku arengu tasemest, aga ka ettevõtete struktuurist, toodete materjalimahukusest jms.

Olmejäätmed on kodumajapidamisjäätmed ning kaubanduses, teeninduses või mujal tekkinud oma koostise ja omaduste poolest samalaadsed jäätmed.

Jäätmearuandluse infosüsteemi JATS andmete järgi tekkis Raikküla vallas 2013. a **469 tonni jäätmeid**, millest **olmejäätmed** (koodiga 20) **oli 202 tonni**. 2013.a tekkinud jäätmetest moodustavad 41% segaolmejäätmed, mida tekkis 192 tonni.

Joonis 1 Raikküla vallas olmejäätmete (kood 20) teke aastatel 2009 -2013, tonnides



Olmejäätmete kogus sõltub eelkõige piirkonnas valdavast elamutüübist (korrusmajad, individuaalelamud) ja tarbimisharjumistest, kaubandus- ja teiste teenindusettevõtete lähedusest ning kui hästi on piirkonnas korraldatud jäätmete (paber ja papp, pakendijäätmed ja biojäätmed) liigiti kogumine.

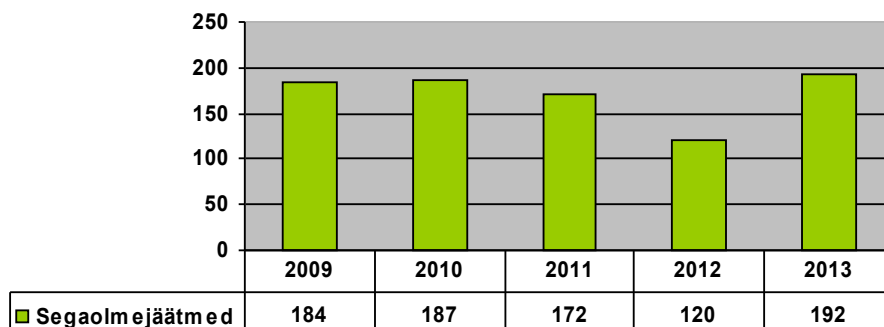
Prognoos: Olmejäätmete tekke osas on eesmärgiks vähendada jäätmetekke seost majanduskasvuga nii, et aastaks 2020 oleks võimalik olmejäätmete aastane tekkekogus stabiliseerida sõltumata prognoositud majanduskasvust. Olmejäätmete tekke iga-aastane kasvuprotsent kuni aastani 2020 peab jääma alla ½ SKP kasvuprotsendist. Eeldades, et lähiaastatel jätkab Eesti majandus (SKP) mõõdukat kasvu (ligikaudu 3% aastas), võib prognoosida, et Raikküla vallas tekib aastal 2020 kokku ligikaudu 239 tonni olmejäätmeid.

4.5 Segaolmejäätmed

Säästva Eesti Instituudi (SEI-Tallinn) poolt 2012-2013. a läbi viidud segaolmejäätmete sortimisuuringu „Eestis tekkinud segaolmejäätmete, eraldi kogutud paberi- ja pakendijäätmete ning elektroonikaromu koostise uuring“ kaudse hinnangu kohaselt tekkis 2011. a Eestis ühe elaniku kohta keskmiselt 216 kg segaolmejäätmeid aastas, mis teeb umbes 0,59 kg segaolmejäätmeid inimese kohta päevas.

Keskkonnaagentuuri jäätmearuandluse infosüsteemi (JATS) andmetel tekkis 2013.a Raikküla vallas 192 tonni segaolmejäätmeid, mis teeb ühe elaniku kohta 109 kg/a.

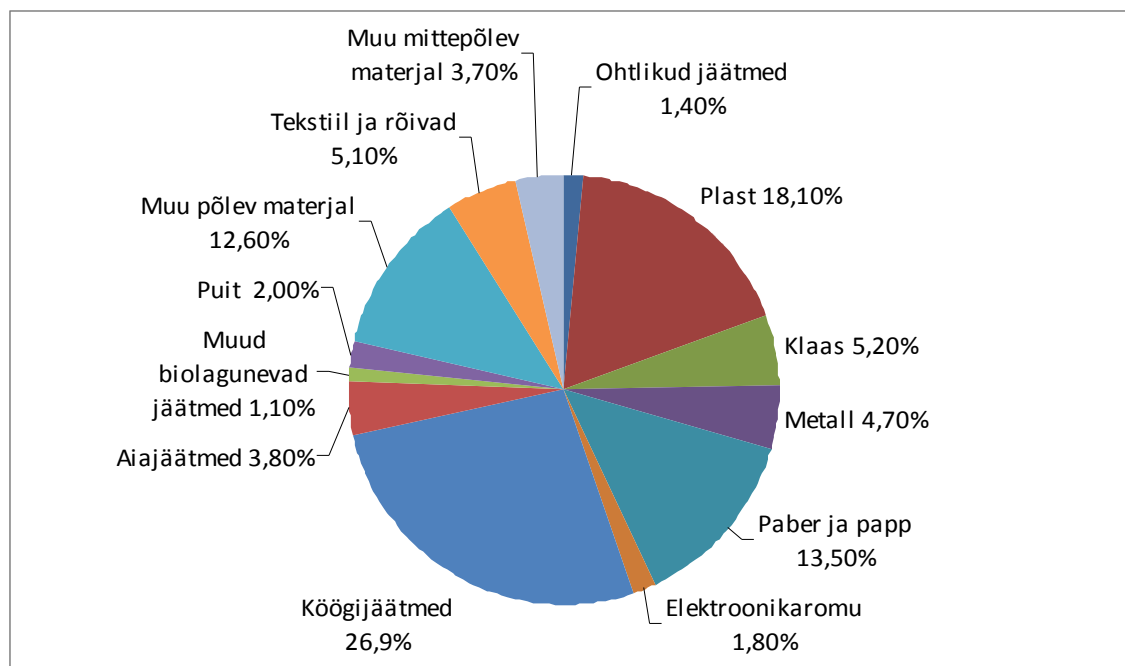
Joonis 2 Raikküla vallas segaolmejäätmete teke aastatel 2009 -2013, tonnides



Prognoos: Segaolmejäätmete tekke kogus sõltub sellest, kui tõhusalt toimib jäätmete liigiti kogumise süsteem. Joonise 2 järgi võib väita, et 2013.a on jäätmete sorteerimine vähenenud. Juhul kui Raikküla vallas liigiti kogumise süsteem muutub tõhusamaks (tiheneb pakendikonteinerite võrk, kasutatakse rohkem keskkonnajäätmete, kompostitakse kodumajapidamistes), võib eeldada, et ka segaolmejäätmete kogused edaspidi vähenevad. Vastasel juhul segaolmejäätmete kogused suurenevad olmejäätmete üldise tekkekoguse suurenemisega paralleelselt (mööduka majanduskasvu põhised keskmiselt 1-1,5% aastas kuni aastani 2020).

4.5.1 Segaolmejäätmete koostis

Olmejäätmete liigiti kogumise edasise kavandamise oluline teada segaolmejäätmete liigilist koostist. Prügilasse ladestatud segaolmejäätmete koostise analüüsimiseks on Eestis erinevate meetodite alusel tehtud ainult üksikuid piirkondlikke ja valdavalt lühiajalisi uuringuid. Viimane põhjalikum segaolmejäätmete sortimisuuring viidi läbi üleestiliselt 2012-2013. aastal. Varasem sortimisuuring pärineb aastast 2007-2008. Sortimisuuringu eesmärk oli analüüsida Eesti eri piirkondades ja asulatüüpides tekkivate ja prügilasse ladestatavate segaolmejäätmete ainelist koostist (joonis 3). Segaolmejäätmete sortimisuuringu piirkondade valikul arvestati, et piirkonnad hõlmaksid suurlinna Tallinna erinevaid linnaosi, väikelinna kui ka maapiirkonda. Olmejäätmete koostist uuriti Tallinnas Lasnamäe, Kesklinna ja Nõmme linnaosas, väikelinna piirkondadest Pärnu ja Jõhvi linnas ning maapiirkondadest Järvamaal.



Joonis 3 Eesti keskmine segaolmejäätmete liigiline koostis (SEI uuring 2012-2013)

Tabel 5. Raikküla valla segaolmejäätmete hinnanguline koostis, aastal 2013.

Jäätmeliik	Massi protsent	Jäätmekogus, t/a
Orgaanilised jäätmed	31,8	61,06
Paber, papp, kartong	13,5	25,92
Klaas	5,2	9,98
Metall	4,7	8,64
Plast	18,1	34,8
Puit	2,0	3,84
Elektroonikaromu	1,8	3,46
Muu põlev materjal	12,6	24,2
Tekstiil	5,1	9,79
Ohtlikud jäätmed	1,4	2,69
Muu mittepõlev materjal	3,7	7,1
KOKKU:	100	192

Võrreldes eelmise üleestilise segaolmejäätmete sortimisuuringu tulemustega on täheldatud mõningad muudatused jäätmeliikide osakaaludes. Võrreldes 2007/2008. aastal läbi viidud uuringu tulemustega on vähenenud klaasi, paberi ja papi ning biojäätmete osakaal. Samas on suurenenud metalli, puidu, ohtlike jäätmete ja muu põleva jäätme fraktsiooni osakaal.

Jäätmeuuringute andmetel on praegusel ajal biolagunevate jäätmete (toidu- ja aiajäätmete, paberi, papi, puidu) osatähtsus langenud 48%-ni. 2008.a uuringus oli osatähtsus 56%. Paber ja papp moodustavad seejuures kuni 13,5% jäätmete üldkogusest ning pakendijäätmed 18,1%. Biolagunevate jäätmete osakaal segaolmejäätmetes on siiski suur. Nimelt vastavalt jäätmeseadusele ei tohi alates 2013. aastast ladestatavate olmejäätmete hulgas biolagunevaid jäätmeid olla üle 30 massiprotsendi ja alates 2020. aastast isegi 20 massiprotsendi. Võrdlemisi

suur biolagunevate jäätmete sisaldus segaolmejäätmetes näitab, et edaspidi tuleb enam tähelepanu pöörata nimetatud jäätmete liigiti kogumisele ja taaskasutamisele.

Uuringutulemuste põhjal arvatud Eesti keskmine pakendijäätmete sisaldus prügilasse ladestatavates segaolmejäätmetes on 28,5%. Pakendijäätmetest moodustab kõige suurema osa plastpakend. Plastpakendist moodustas enamuse (keskmiselt 88%) nn pehme plast (kilekotid, pakkekile jms) ja kõva plastpakend (plastpudelid, -karbid, -kaaned, -korgid jms). Klaaspakendi sisaldus oli piirkonniti vahemikus 4,1-6,0% ning paber- ja papppakend moodustasid 13,5% segaolmejäätmetest. See näitab, et segaolmejäätmete koostise muutust (pakendijäätmete osakaalu suurenemine) on põhjustanud suurenenud tarbimine viimastel aastatel. Samas viitab see ka sellele, et pakendijäätmete liigiti kogumise süsteem pole tõhusamaks muutunud.

Positiivse poole pealt tuleks märkida, et tagatisraha alla kuuluvate joogipakendite osakaal uuritud proovides praktiliselt puudus. See viitab asjaolule, et tagatisrahasüsteem toimib hästi.

4.6 Pakendijäätmed

Pakend on mis tahes materjalist valmistatud toode, mis kasutatakse kauba, toormest kuni valmiskaubani hoidmiseks, kaitsmiseks, käsitsemiseks, kättetoimetamiseks ja esitlemiseks kogu tsükli vältel tootjast tarbijani.

Olmejäätmete koostisesse kuuluvatest jäätmeliikidest on liigiti kogumisse kõige laialdasemalt haaratud pakendijäätmed, mille käitlemine põhineb taaskasutusorganisatsioonide korraldatud pakendijäätmete kogumisvõrgustikul.

Pakendiseadusest tulenevalt on omavalitsustel pakendi ja pakendijäätmete kogumissüsteemis koordineeriv roll. Kohalik omavalitsus peab kindlaks määrama oma haldusterritooriumil pakendi ja pakendijäätmete kogumisviisid ning sätestama need oma jäätmehoolduseeskirjas.

SEI-Tallinn uuringutulemuste põhjal arvatud Eesti keskmine pakendijäätmete sisaldus prügilasse ladestatavates segaolmejäätmetes on 28,5%. Pakendijäätmetest moodustab kõige suurema osa plastpakend. Plastpakendist moodustab enamuse (keskmiselt 65%) nn pehme plast (kilekotid, pakkekile jms) ja kõva plastpakend (plastpudelid, -karbid, -kaaned, -korgid jms).

Kuna pakendijäätmed moodustavad suure osa olmejäätmetest, siis on olmejäätmete taaskasutamise suurendamisel oluline keskenduda esmajoones pakendijäätmete liigiti kogumise ja taaskasutamise süsteemi arendamisele.

Tagatisrahaga kaetud pakendite kogumissüsteemi korraldab ja finantseerib pakendiettevõtte või pandiorganisatsioon. Kogumiskohaks on müügipunkt.

Pakendiettevõtte on ettevõtte, mis majandus- või kutsetegevuse raames pakendab kaupa, veab sisse või müüb pakendatud kaupa.

Pakendiettevõtte või taaskasutusorganisatsioon korraldab pakendite vastuvõttu müügipunktides või kogumispunktides, korraldab tagatisraha liikumise ning katab kaubandusettevõtete tehtud kulutused pakendite vastuvõtule (vastavalt omavahelisele

kokkuleppele).

Tarbija tagastab müügikohta sealt ostetud või samalaadse, tagatisrahaga kaetud, pakendi ning saab tagasi kauba soetamisel makstud tagatisraha. Pakend peab olema säilinud vormiliselt algsel kujul. Süsteemis osalemine on vabatahtlik.

Segapakendi kogumissüsteemi korraldab ja finantseerib pakendiettevõtte või pandiorganisatsioon. Kogumiskohaks on müügikohas, elamugruppides, hajaasustuse kokkukandepunktides, jäätmekogumispunktides ja jäätmejaamas asuvad kogumiskonteinerid.

Pakendiettevõtte või taaskasutusorganisatsioon korraldab pakendijäätmete kogumist ja taaskasutamist paigaldades selleks ettenähtud kohtadesse pakendikonteinerid. Peab arvestust pakendite ja pakendijäätmete kogumise ja taaskasutamise üle ning esitab kord poole aasta jooksul KOV-le andmed kogutud pakendikoguste ja -liikide kohta.

KOV määrab kindlaks pakendikonteinerite täpsed asukohad ning korraldab nende paigaldust ettenähtud kohtadesse (administratiivne korraldus – kokkulepped maaomanikega jne).

Tarbija kasutab pakendi ja pakendijäätmete kogumissüsteemi vabatahtlikkuse alusel. Pakendi ja pakendijäätmete äraandmine on tarbijatele tasuta.

Ettevõtete pakendi kogumissüsteemi korraldab ja finantseerib pakendiettevõtte või taaskasutusorganisatsioon. Pakend kogutakse ettevõtte tootmisterritooriumil.

Ettevõtete all mõeldakse kõiki Raikküla vallas tegutsevaid tootmis- ja teenindustevõtteid, kes oma tegevuses kasutavad erinevat liiki pakendeid ning pakendatud kaupu. Ettevõtete ehk tarbija kasutatud pakendite ja pakendijäätmete kogumine ja taaskasutamine toimub tarbija ja pakendiettevõtte vahelisel kokkuleppel, arvestades pakendiseaduses reguleeritud pakendiettevõtte kohustusi. Pakendiseaduse § 16 kohaselt on pakendiettevõttel kohustus kokku koguda ja taaskasutada enda pakendatud või imporditud kauba pakendid ja nendest tekkinud pakendijäätmed ning kanda eelnimetatud tegevusega seotud kulud.

Pakendiettevõttel või organisatsioonil on enda toodetud või imporditud pakendi kogumiseks järgmised võimalused:

- 1) pakendi kogumine iga ettevõtte territooriumil – ettevõtete kasutatud pakendid ja pakendijäätmed kogutakse selleks rajatud kogumiskohas iga ettevõtte territooriumil. Pakendiettevõtte peab varustama ettevõtteid keskkonnanõuetele vastavate kogumisvahenditega, tühjendama neid vastavalt vajadusele ning kandma pakendi kogumisega seotud otsesed kulud;
- 2) pakendi kogumine suuremate ettevõtete territooriumil – ettevõtete kasutatud pakendid ja pakendijäätmed kogutakse ainult suuremate sama tegevusalaga ettevõtete territooriumil.

Pakendiettevõtte peab varustama suuremad ettevõtteid keskkonnanõuetele vastavate kogumisvahenditega, tühjendama neid vastavalt vajadusele, kandma otsesed pakendikogumisega seotud kulud ning teavitama väiksemaid ettevõtteid kogumiskoha paiknemiskohast.

Pakendiseaduse kohaselt peab tiheasustusega alal, kui asustustihedus on rohkem kui 500 elanikku ühel ruutkilomeetril, olema vähemalt üks kogumiskoht jäätmevaldajast 1000 meetri raadiuses. Kui asustustihedus on rohkem kui 1000 elanikku ühel ruutkilomeetril, vähemalt üks kogumiskoht jäätmevaldajast 500 meetri raadiuses. Kui asustustihedus on alla 500 elaniku ühel ruutkilomeetril – kohaliku omavalitsuse territooriumil paiknevates asulates, arvestusega üks kogumiskoht 500 elaniku kohta.

Raikküla valla territooriumile paigaldanud segapakendi konteinerid jaotuvad 01. veebruaril 2015.a seisuga taaskasutusorganisatsioonide vahel alljärgnevalt:

Eesti Taaskasutusorganisatsioon MTÜ 5 x 0,6 m³ segapakendi konteinerit;

MTÜ Eesti Pakendiringlus 3 x 0,77 m³ segapakendi konteinerit, 1 x 4,5 m³ segapakendi konteinerit;

OÜ Tootjavastutusorganisatsioon 1 x 2,5 m³ segapakendi konteiner ja 3 x 0,8 m³ segapakendi konteinerit.

Olemasolev pakendite konteinerpargi paiknemise tihedus on käesoleval hetkel piisav vallaharva vajaduste katmiseks. Avalike pakendikonteinerite paigutamisel on oluline, et need jääksid elanike liikumisteedele. Konteinerid on paigaldatud külade keskusesse, teeristmikele ja kaupluse juurde.

Tabel 6. Raikküla vallas pakendijäätmete teke aastatel 2009-2013, tonnides¹

Jäätmete nimetus	2009	2010	2011	2012	2013
Plastpakendid	4,2	78,14	72,05	88,43	70,2
Metallpakendid	0,58	0,47	0,58	0,5	0,39
Segapakendid	14,42	58,4	55,82	36,47	59,7
Klaaspakendid	0,54	0,58	0,65	0,93	1,04
Paber- ja kartongpakendid	10,36	3,93	13,9	6,63	5,97
Ohtlike aineid sisaldavad pakendid	1,34		0,18	0,23	0,26
KOKKU	31,44	141,5	143,2	133,2	137,5

2013. aastal tekkis pakendijäätmeid ca 138 tonni. Pakendijäätmetest moodustavad kõige suurema osa plastpakendid (51%). Järgnevad sega- (43%), paber- ja kartongpakendid (4%), klaas- (1%), metall- (0,5%) ja ohtlikud pakendid (0,5%).

Tuginedes sortimisuuringu tulemustele ja jäätmearuandluses esitatud liigiti kogutud pakendijäätmete kogustele, võib välja arvutada pakendijäätmete hinnangulise kogutekke. Nii võib öelda, et Raikküla vallas tekkis 2013. aastal kokku ligikaudu **191 tonni pakendijäätmeid**.

Tabel 7. Raikküla vallas tekkinud pakendijäätmete osakaalud ja kogused (2013).

Jäätmeliik	Segaolmejäätmetes sisalduvad pakendijäätmed (sortimisuuring 2012-2013)		Liigiti kogutud pakendijäätmed (JATS)	Arvutuslik pakendijäätmete teke kokku (tonnides)
	%	t		
Plastpakend	13,5	25,92	70,2	96,12
Klaaspakend	5,0	9,6	1,04	10,64
Metallpakend	3,5	6,72	0,39	7,11
Paber- ja kartongpakend	5,6	10,8	5,97	16,77
Segapakend	-	-	59,7	59,7
Kokku	27,6	53,04	137,3	190,34

¹ Aluseks võetud Keskkonnaministeeriumi Keskkonnaagentuuri andmed

Riiklik strateegiline eesmärk näeb ette, et aastaks 2020 tuleb saavutada pakendijäätmete ringlussevõtu osakaal 60%-ni pakendijäätmete kogumassist. Arvutusliku kogutekke järgi võib väita, et ca 72% Raikküla vallas tekkivatest pakendijäätmetest kogutakse liigiti. Pakendijäätmete kogumissüsteemi hetkeseis näitab, et juba täna on täidetud ringlussevõtu osakaal. Pakendijäätmete kogumise ja taaskastuse osas on oluline jätkata kogumist ja taaskastusse suunamist vähemalt samas mahus, selleks tuleb koostöös tootjavastutusorganisatsioonidega säilitada olemasolev pakendikonteinerite kogumisvõrgustik, vajadusel seda isegi laiendada ning jätkata liigiti kogumise propageerimist.

Prognoos: Pakendijäätmete teke on üks peamisi tegureid, mis majanduskasvu ja tarbimise suurenemisel panustab olmejäätmete tekkekoguse suurenemisse. Majanduskasvust ja tarbimise suurenemisest tuleneva pakendijäätmete tekkekoguse piiramine sõltub sellest, kui suures ulatuses õnnestub rakendada jäätmetekke vältimise meetmeid. Võib siiski eeldada, et pakendijäätmete koguse kasv on mõnevõrra suurem kui üldine olmejäätmete teke. Nii võib prognoosida, et pakendijäätmete tekkekogus suureneb keskmiselt 2-3% aastas, jõudes aastaks 2020 ligikaudu 225 tonnini.

4.7 Biolagunevad jäätmed

Biolagunevad jäätmed moodustavad olulise osa segaolmejäätmetest. Biolagunevate jäätmete koguste vähendamisel on võtmeroll ladestatavate segaolmejäätmete koguste vähendamisel ning prügilate keskkonnaohu minimeerimisel. Orgaanilise aine rikkad on ka reoveesete, loomsete ja taimsete kudede jäätmed, puidujäätmed jne. Käesolevas punktis käsitletakse olmelise tekkega biolagunevaid jäätmeid nagu paber, köögijäätmed, haljastujäätmed.

SEI (2012-2013) läbiviidud uuringu tulemuste kohaselt moodustas biojäätmete sisaldus segaolmejäätmetes Eestis keskmiselt 31,8%. Sealjuures enamuse moodustasid köögijäätmed 26,9%, järgnesid aiapäätmed 3,8% ja muud biojäätmed 1,1%.

Paberi- ja papijäätmed (k.a pakend) on eraldi kogutuna kergesti taaskasutatavad. Vanapaberi taaskasutamiseks on tarvis see eraldada muudest jäätmetest ning vältida selle kvaliteedi langemist. Antud jäätmete koguste vähendamine on võimalik eelkõige paberi- ja papijäätmete kogumisvõrgustiku rajamise abil. Vanapaberit ja kartongi võetakse vastu 4 kogumispunktis.

Tabel 8. Raikküla vallas biolagunevate jäätmete teke aastatel 2009-2013, tonni/aastas²

Jäätmeliik	Jäätmekood	2009	2010	2011	2012	2013
Paber ja papp	20 01 01	-	1,74	2,8	5,3	3,3

Muude eraldi kogutud biolagunevate jäätmeliikide kohta andmed puuduvad.

Keskkonnaagentuuri jäätmearuandluse andmetel koguti Raikküla vallas 2013. a liigiti ja suunati taaskastusse 3,3 tonni vanapaberit ja pappi. Lisades sellele juurde segaolmejäätmetes sisalduva paberi ja papi koguse võib eeldada, et Raikküla vallas tekkis kokku ligikaudu **29,2**

² Aluseks võetud Keskkonnaministeeriumi Keskkonnaagentuuri andmed

tonni vanapaberit ja pappi. Kogutekke kogusele lisandub juurde ka kodumajapidamises kütteks kasutatava vanapaberi ja papi osa, kuid mille kogust ei ole võimalik määrata.

Biolagunevate köögi- ja sööklajäätmete ning aiajäätmete liigiti kogumise kohta jäätmearuandluses andmed puuduvad, kuna valla territooriumil puuduvad käitlusvõimalused. Biolagunevaid jäätmeid on võimalik viia Raplasse Mäepere jäätmejaama. Raikküla vald on enamuses hajaasustusega piirkond, kus valdavaks biolagunevate jäätmete taaskasutamiseks on kompostimine kodumajapidamises. Segaoljejäätmete liigilise koostise põhjal võib arvutada, et Raikküla vallas tekkis 2013. aastal ca 61 tonni biolagunevaid jäätmeid, mis on 31% segaoljejäätmete kogumassist. Riikliku strateegilise eesmärgina tuleb aastaks 2020 saavutada biolagunevate jäätmete osakaaluks 20% ladestatavates olmejäätmete kogumassis.

Haljastujäätmetest saab eristada koduaedades ja ühiskondlikel aladel (pargid, kalmistud) tekkivaid haljastujäätmeid. Haljastutes tekkivaid suuremaid oksa ning muud puidumaterjali kasutatakse kohapeal kütteks. Koduaedades tekkivate haljastujäätmete koguste vähendamiseks propageeritakse nende kohapealset kompostimist. Kompostimise puhul teavitatakse elanikke sellega kaasnevatest nõuetest ja propageeritakse kompostrite kasutamist. Kompostrite paigaldamisega seonduvad kulud katavad jäätmetekitajad ise. Haljastusjäätmeid saab üle anda Raplas Mäepere jäätmejaamas.

Biolagunevate toidujäätmete iseloom on teistest jäätmetest veidi erinev (üldjuhul hakkavad kiiresti haisema, määrivad, talvel külmuvad kiiresti jms). Enamuses kortermajade ümbrustes on olemas aiamaad, kus suurem osa biolagunevatest jäätmetest kompostimiseks kogutakse, mis on keskkonnasõbralik ja kooskõlas riigi jäätmekavaga, kus üheks majandusmeetmeks on jäätmeid rohkem taaskasutada. Väikeelamute, aga ka selliste korterelamute puhul, kus korterite arvu ja krundi suuruse suhe võimaldab keskkonnahäiringuteta kompostimist, on soovitatav biolagunevad jäätmed kompostida oma territooriumil.

Reoveesete

Raikküla vallas asub Purku, Raikküla ja Tamme reoveepuhasti. Reoveepuhasteid opereerib AS Matsalu Veevärk. Jääkaktiivmuda kohapealset töötlemist ei toimu. Kõikidest reoveepuhastitest transporditakse jääkmuda Märjamaa puhastisse, kus toimub selle edasine töötlemine.

Prognoos: Biolagunevate jäätmete ringlussevõtul on peamine roll täita elanikkonnal, kelle teadlikkusest ja tarbimisharjumustest sõltub suuresti nii toidujäätmete kui ka muude olmejäätmete tekkekoguse vähendamine ja suunamine ringlusesse. Majanduse kasvades suureneb ka tarbimine, mistõttu võib eeldada, et ka biolagunevate jäätmete kogused suurenevad.

4.8 Ohtlikud jäätmed

Jäätmeseaduse § 65 lõike 2 kohaselt kohustub kohalik omavalitsus oma haldusterritooriumil korraldama kodumajapidamistes tekkivate ohtlike jäätmete kogumist ja üleandmist jäätmekäitlejatele.

Ohtlikke jäätmeid tekib nii majapidamistes kui ettevõtetes. Majapidamistes jääb üle peamiselt vanu akusid, patareisid, värvijäätmeid, ohtlikke pakendeid, vanu ravimeid ja päevavalguslampe jmt. Ettevõtetes tekib nii spetsiifilisi tootmisjääke kui majapidamisega sarnaseid ohtlikke jäätmeid. Ohtlikud jäätmed peab eraldama nende tekkekohas, kuna need kujutavad ohtu nii inimese tervisele kui ka keskkonnale.

Tabel 9. Raikküla vallas ohtlike jäätmete teke aastatel 2009-2013, tonni/aastas³

Jäätmeliik	Jäätmekood	2009	2010	2011	2012	2013
Ohtlikud jäätmed	*	34,7	749,0	7,1	6,6	13,3

Kõige suurema osa Raikküla valla ohtlike jäätmete tekkest moodustavad romusõidukid. 2013.aastal moodustasid romusõidukid ligikaudu 29% kogu ohtlike jäätmete tekkest. Lisades liigiti kogutud ohtlike jäätmete kogusele segaolmejäätmetes sisalduva ohtlike jäätmete koguse võib eeldada, et Raikküla vallas tekkis 2013. aastal ligikaudu **16 tonni ohtlikke jäätmeid**.

Raikküla keskkonnajäätmejaama kaudu koguti 2013. aastal **1,1 tonni** kodumajapidamises tekkinud ohtlikke jäätmeid. 2013. aasta kevadise ohtlike jäätmete kogumisringi raames koguti kokku **1,3 tonni** ohtlikke jäätmeid.

Eeldatavasti on majapidamistes tegelikkuses tekkiv ohtlike jäätmete kogus mõnevõrra suurem, kuna teatud osa ohtlikke jäätmeid satub ka muude jäätmete (nt ehitus- ja lammutusjäätmete) hulka aga ka väljapoole ametlikku jäätmekäitlussüsteemi.

Raikküla valla elanikud saavad ohtlikud jäätmed tasuta üle anda ohtlike jäätmete kogumiskonteinerisse Raikküla keskkonnajäätmejaama. Kevadeti toimub kogu valla territooriumi ja elanikke hõlmav ohtlike jäätmete ja elektroonikaromude kogumisring.

Prognoos: Võib eeldada, et ka kodumajapidamistes tekkivate ohtlike jäätmete kogus (eelkõige liigiti kogutud jäätmed) majanduskasvu ja suureneva tarbimise valguses edaspidi pigem suureneb. Eeldatavasti suureneb ka elanikkonna teadlikkus ning paranevad vastuvõtutingimused, mistõttu hakatakse ohtlikke jäätmeid rohkem tooma ka kogumiskohta.

Ettevõtjad peavad ise korraldama ohtlike jäätmete kogumiseks mõeldud kogumismahutite paigaldamise. Ettevõtted peavad ise oma ohtlikud jäätmed üle andma vastavat jäätmeluba ja ohtlike jäätmete käitluslitsentsi omavale vastuvõtjale.

Ohtlike jäätmete alla kuuluvad ka vanaõli jäätmed. Antud jäätmete hulka kuulub mistahes kasutuselt kõrvaldatud määrde-, kütte- ja tööstusõli olenemata selle tekkest. Jäätmevaldaja, kes vanaõli ei taaskasuta ega kõrvalda, on kohustatud selle üle andma kompleksluba või jäätmeluba ja ohtlike jäätmete käitluslitsentsi omavale isikule. Lähim koht vanaõli jäätmete üleandmiseks on Raikküla keskkonnajäätmejaama ohtlike jäätmete kogumiskonteiner.

³ Aluseks võetud Keskkonnaministeeriumi Keskkonnaagentuuri andmed

Tabel 10. Raikküla vallas vanaõli jäätmete teke ja käitlemine aastatel 2009-2013, tonni/aastas⁴

Aasta	Kogu teke vallas (sh kogutud)	Transporditud vallast välja
2009	0,89	0,89
2010	0,6	0,6
2011	0,2	0,2
2012	2,11	2,11
2013	0,19	0,19

Prognoos: Võib eeldada, et tegelikkuses tekkiv vanaõlide kogus on suurem, kuna need jäätmed tekivad nii majapidamistes kui ka tööstuses ja transpordisektoris. Nende jäätmete ohutute käitlusvõimaluste puudulikkuse tõttu peetakse tekkiva vanaõli koguste arvestust muude jäätmeliikide nime all või käideldakse jäätmeseaduse nõuetele mittevastavalt. Vanaõli teke on otseselt seotud ettevõtete tegevuse ja üldise majandusliku arenguga. Võib eeldada, et vanaõli tekkekogus järgnevatel aastatel pigem kasvab.

Raviasutuste jäätmete käitlemine

Tervishoiul tekkivate jäätmete käitluse riikliku juhendmaterjali järgi on riiklikul tasandil paika pandud tervishoiu jäätmete kogumispunktid teise ja kolmanda tasandi haiglate juures. Tervishoiuasutustes peab riskijäätmeid koguma kindlasti olmejäätmetest eraldi ja tekkivad jäätmed suunama käitlemiseks riskijäätmete käitlussüsteemi.

Ohtlike jäätmeid tekitavad ettevõtted (sh meditsiinasutused) peavad sõlmima ohtlike jäätmete üleandmiseks lepingu vastavat käitluslitsentsi omava ettevõttega. Ohtlike jäätmete kogumiseks peavad ettevõtted rajama või leidma spetsiaalse koha, mis on vastavalt märgistatud, ning kogumiseks tuleb kasutada spetsiaalset jäätmetaarat. Samuti peavad eelnimetatud ettevõtted vastu võtma ettevõttesisesed jäätmekäitluseeskirjad. Ohtlike jäätmete kogumise ja üleandmisega seotud kulud katavad ettevõtted ise. Jäätmete üleandmise tõestamise aluseks on ohtlike jäätmete saatekiri.

Tervishoiu asutuste jäätmete käitlemise täpsed tingimused sätestatakse jäätmehoolduseeskirjas.

4.9 Suurjäätmed

Suurjäätmed on suuregabariidilised esemed, näiteks mööbliesemed, vaibad, madratsid, kraanikausid, wc-potid jne. Suurjäätmetena ei käsitleta romuautosid ja autorehve, elektri- ja elektroonikaseadmete jäätmeid, sh külmikud, pesumasinad, telerid.

Tabel 11. Raikküla vallas suurjäätmete teke aastatel 2009-2013, tonni/aastas⁵

Jäätmeliik	Jäätmekood	2009	2010	2011	2012	2013
Suurjäätmed	20 03 07	-	0,24	-	-	-

⁴ Aluseks võetud Keskkonnaministeeriumi Keskkonnaagentuuri andmed

⁵ Aluseks võetud Keskkonnaministeeriumi Keskkonnaagentuuri andmed

Võib eeldada, et tegelik suurjäätmete teke on sellest kogusest suurem, kuna jäätmearuandluse andmed kajastavad ainult eraldi kogutud suurjäätmete kogust. Võib arvata, et suur osa äravisatud suurjäätmetest satub muude jäätmete hulka (nt ehitusjäätmed, olmejäätmed) ja siiski veel ka looduskeskkonda.

Suurjäätmeid saab vallas ära anda Tamme külas Raikküla keskkonnajaamas.

Prognoos: Võib eeldada et, majandusolukorra paranedes suureneb mõnevõrra ka suurjäätmete teke (nt mööbli väljavahetamise tulemusel). Eeldatavasti suureneb ka elanikkonna teadlikkus, mistõttu hakatakse suurjäätmeid rohkem tooma ka kogumiskohta.

4.10 Ehitus- ja lammutusjäätmed

Ehitusjäätmed on ehitus-, remondi- ja lammutusjäätmed, mittekasutatav väljaveetav pinnas, puidu, metalli, betooni, telliste, ehituskivide, klaasi ja muude ehitusmaterjalide jäätmed, sh need, mis sisaldavad asbesti ja teisi ohtlikke jäätmeid, mis tekivad ehitamisel ja remontimisel ning mida ehitusobjektidel tööd tegemiseks ei kasutata.

Ehitusjäätmete käitlemise küsimused tuleb lahendada juba ehitise projekteerimise etapis. Ehitise vastuvõtmisel tuleb muude dokumentide hulgas esitada õiend jäätmete nõuetekohase käitlemise kohta. Ehitusjäätmete käitlust reguleerib Raikküla valla jäätmehoolduseeskiri, mille alusel vastutab ehitusjäätmete nõuetekohase käitlemise eest jäätmevaldaja kuni nende taaskasutamiseni või üleandmiseni jäätmevedajale.

Valla territooriumil ei ole võimalik ära anda ehitusjäätmeid, lähim üleandmisekoht on Raplas Mäepere jäätmejaam.

Tabel 12. Raikküla valla ehitus- ja lammutusjäätmete teke aastatel 2009-2013, kogus tonni/aastas⁶

Jäätmeliik	Jäätmekood	2009	2010	2011	2012	2013
Betooni-, tellise-, plaadi- või keraamikatootesegud	17 01	-	-	-	-	-
Puit, klaas ja plast	17 02	-	-	-	-	-
Metallid	17 04	42,5	132,3	39,6	195,3	89,6
Kivid, pinnas ja süvenduspinnas	17 05	-	600,8	-	11,44	-
Isolatsioonimaterjalid ja asbesti sisaldavad ehitusmaterjalid	17 06	0,02	-	1,48	-	-
Muu ehitus- ja lammutussegapraht	17 09	3,85	6,46	1,5	28,6	4,54
KOKKU		46,4	739,6	42,6	235,3	94,1

Ehitus- ja lammutusjäätmete kogumise peamiseks eesmärgiks on jäätmekoguste ja jäätmete ohtlikkuse vähendamine. Eesmärgi täitmisel on peamine roll tööde teostajal, kes mõistliku töökorralduse ja tööde parema organiseerimisega saab ehitus- ja lammutustöödel eelnimetatud jäätmete teket vältida või koguseid vähendada. Ettevõtte eesmärgiks peaks olema:

- 1) suurendada korduskasutatavate materjalide kasutamist;
- 2) vähendada materjalide raiskamist tööde kõigil etappidel;

⁶ Aluseks võetud Keskkonnaministeeriumi Keskkonnaagentuuri andmed

- 3) vähendada ohtlike ainete kasutamist;
- 4) eraldada ja koguda ehituse kõigis etappides tekkivad ohtlikud jäätmed (asbesti sisaldavad materjalid, saastunud kivid, pinnas, immutatud puit);
- 5) eraldada lammutusjäätmete hulgast turuväärtust omavad materjalid;
- 6) eraldada lammutusjäätmete hulgast materjalid, mis võivad jäätmete edasisel töötlemisel ja kasutamisel põhjustada ehitise kvaliteedi langust.

Ohtlike ehitus- ja lammutusjäätmete kogumine ehitusobjektidel peab toimuma spetsiaalsetes kogumiskonteinerites ning tekkinud jäätmed tuleb otse üle anda ohtlike jäätmete käitluslitsentsi omavale ettevõttele.

Metallijäätmed

Metallijäätmete kogused põhinevad jäätmeandmebaasis ehitus- ja lammutusprahi jaotises olevatel jäätmel koodiga 17 04. Metallijäätmete kokkuostuhind on taganud taaskasutamise, vaid väike osa satub prügilasse koos olmejäätmete või ehitusprahiga. Metallijäätmeid saab üle anda vanametalli kokkuostjatele.

Puidujäätmed

Puidujäätmete taaskasutamisel tuleks eelkõige tähelepanu pöörata nende taaskasutamisele läbi soojusenergia tootmise. Mittepõlevate või raskesti põlevate puidujäätmete kõrvaldamine või taaskasutamine toimub vastavat jäätmekäitleja registreerimistõendit, jäätmeluba või keskkonnakompleksluba omavas jäätmekäitluskohas.

Ohtlike ainetega töödeldud puidujäätmeid käsitletakse ohtlike jäätmelena ning need tuleb üle anda otse ohtlike jäätmete käitluslitsentsi ja jäätmeluba omavale ettevõttele.

Prognoos: Ehitus- ja lammutusjäätmete tekke kogused sõltuvad otseselt majanduslikust olukorrast. Mida kiirem on majanduslik kasv, seda enam toimub uute ehitiste rajamine ning vanade lammutamine. Ilmselt sõltub ehitus- ja lammutusjäätmete kogus ka tulevikus investeeringutest, uute ettevõtete tekkest ja kinnisvara arengust, millega võivad lisanduda täiendavad jäätmekogused. Vaadates viimaste aastate ehitus- ja lammutusjäätmete teket, mis on pidevalt suurenenud võib eeldada ehitus- ja lammutusjäätmete tekkekoguse suurenemist järgmisel perioodil (aastani 2020).

4.11 Probleemtoodete jäätmed

Eestis kehtiv jäätmeseadus kehtestab nn probleemtoodetele tootjavastutuse põhimõtte, mis tähendab, et tootja on kohustatud tagama tema valmistatud, edasimüüdü või sisseveetud probleemtoodest tekkivate jäätmete kokku kogumise ja nende taaskasutamise või kõrvaldamise. Probleemtoodetel on kõik tooted, mille jäätmed võivad põhjustada kõrgendatud riske inimese tervisele ja keskkonnale. Siiani on reguleeritud probleemtoodete käitlust koos teiste ohtlike jäätmega, kuid nende kõrgendatud riskist tulenevalt tuleb nende käitlemisele täiendavat tähelepanu pöörata.

Probleemtoodet on:

- 1) patareid ja akud;
- 2) mootorsõidukid ja nende osad;
- 3) elektri- ja elektroonikaseadmed ja nende osad;
- 4) rehvid;
- 5) põllumajandusplast.

Tabel 13. Raikküla valla probleemtoodete teke aastatel 2009-2013, kogus tonni/aastas⁷

Jäätmeliik	Jäätmekood	2009	2010	2011	2012	2013
Pliiakud	16 06 01*	0,56	0,92	0,91	0,3	2,48
Patareid ja akud	20 01 33*	0,03	-	0,04	0,06	0,02
Vanarehvid	16 01 03	8,22	1,0	10,32	42,3	-
Romusõidukid	16 01 04*	1,03	-	1,68	0,98	3,87
Elektri- ja elektroonikaseadmed	20 01 23* 20 01 35* 20 01 36	2,44	4,0	2,82	2,59	5,29
Plastijäätmed	02 01 04	0,74	-	-	-	3,0
KOKKU		13,02	5,92	15,77	46,23	14,66

Patareid ja akud

Tootja on kohustatud kantavate patareide ja akude ning mootorsõidukite patareide ja akude jäätmed tarbijalt turustaja müügikohtade kaudu tagasi võtma tasuta, sõltumata sellest, kas tarbija kavatses osta uue patarei või aku või mitte. Tootja varustab turustajat kogumiseks vajaliku kogumismahutiga.

Tootja on kohustatud patareide ja akude turustajalt, kohalikul omavalitsuselt ning kohaliku omavalitsuse keskkonnajäätme halduslepingu alusel haldavalt jäätmekäitlejalt patarei- ja akujäätmed tasuta tagasi võtma.

Patareide ja akude tootjavastutuse kohustusega tegeleb MTÜ EES-Ringlus ja MTÜ Eesti Elektroonikaromu.

Lisaks müügikohtadele on võimalik patareisid ja akusid üle anda Raikküla keskkonnajäätme ohtlike jäätmete kogumiskonteinerisse.

Romusõidukid ja rehvid

Mootorsõidukite ja nende osade (sh rehvide) tagasivõtmise peavad tootja-vastutuse põhimõttel ellu rakendama ja finantseerima tootjad ja turustajad, kes võivad selle ülesande delegeerida jäätmekäitlejatele.

Vanarehvide kogumiseks on MTÜ Eesti Rehviliit loonud tootjavastutussüsteemi. Rehvitöökodade kliendid nii eraisikud kui firmad võivad rehvitöökotta, mis on sõlminud lepingu rehviiduga anda oma rehvid tasuta üks ühe vastu. Üks ühe vastu vastuvõtmine tähendab, et iga ostetud rehvi kohta saab rehvitöökotta jätta ühe samatüübilise rehvi. Sõiduauto rehve võetakse vastu Raikküla keskkonnajäätme kogumiskonteinerisse.

Elektri- ja elektroonikaseadmete jäätmed

1. septembrist 2005 korraldab elektroonikajäätmete kogumist ja käitlemist probleemtooteid tootvaid ettevõtteid ühendavad organisatsioonid MTÜ Eesti Elektri- ja Elektroonikaseadmete

⁷ Aluseks võetud Keskkonnaministeeriumi Keskkonnaagentuuri andmed

Ringlus ning MTÜ Eesti Elektroonikaromu. Vastavaid jäätmeid saab üle anda uue toote ostmisel kauplusesse või ära anda Raikküla keskkonnajaama.

Prognoos: Majanduskasvu ja tarbimise suurenemisega võivad kasvada edaspidi ka parteide ja akude, romusõidukite, elektroonikaromu ja vanarehvide tekkekogused. Koostöös tootjavastutusorganisatsioonidega tuleb optimeerida probleemtoodetest tekkinud jäätmete kogumiskohtade asukohad nii, et kõigile elanikele oleksid tagatud võrdsed mugavad võimalused probleemtoodete äraandmiseks.

5 JÄÄTMETEKKE VÄLTIMINE

Jäätmetekke vältimine on jäätmehierarhia kõige prioriteetsem tase, mida tuleks arvestada ja eelistada jäätmekäitluse korraldamisel. Jäätmetekke vältimise alla loetakse:

- otsesest vältimist – mõistlik tarbimine, keskkonda ja ressursse säästev tootmine
- korduskasutust – toote uuesti kasutamine esialgsel otstarbel
- korduskasutuseks ettevalmistamist –remontimine, ümberdisainimine, kontrollimine jne

Jäätmetekke vältimise võimalused sõltuvad paljudest teguritest nagu majandusolukord, tarbijate teadlikkus, ressursitõhususe ja jäätmetekke vältimise meetmete rakendamise ulatus jne.

Olmejäätmete tekke vältimise edendamisel on peamine roll täita elanikkonnal, kelle teadlikkusest ja tarbimisharjumustest sõltub suuresti nii pakendijäätmete, toidujäätmete kui ka muude olmejäätmete tekkekoguse vähendamine. Elanikkonna teadlikkuse tõstmisel, teabe levitamisel ja jäätmete vältimisele suunatud initsiatiivide toetamisel ning vastavate tingimuste loomisel (nt kasutatud toodete korduskasutuseks tingimuste loomine) on omakorda võtmeroll **kohalikel omavalitsustel**. Oluline on arvesse võtta, et elanikel ja ettevõtetel peab olema võimalus panustada jäätmetekke vältimisse ja korduskasutusse.

Jäätmetekke vältimisele aitab olulisel määral kaasa **teadlikkuse tõstmine**, mis on suunatud nii omavalitsuste, ettevõtete kui ka tarbijate/elanikkonna teadlikkuse ja teadmiste suurendamiseks.

Korduskasutuse suurendamiseks on üheks võimaluseks luua keskkonnajaamas tingimused, kus inimestel oleks võimalik ära anda kasutatud ja kasutuskõlblikku mööblit, kodumasinaid, kasutatud rõivaid jne.

6 KESKKONNATEADLIKKUSE TÕSTMINE JA JÄRELEVALVE

6.1 Keskkonnateadlikkuse tõstmine

Jäätmekavaga püstitatud eesmärkide elluviimine eeldab elanike kaasamist ja vastavat selgitustööd. Jäätmete tekke vähendamine, jäätmete sorteerimine ja käitlemine tekkekohas sõltub suurel määral elanike valmisolekust jäätmekäitlust edendada. Valmisolek on omakorda seotud motiiviga – vähendada jäätmekäitluse maksumust, parandada elukeskkonda tervikuna jne.

Pideva selgitustöö ja teavitamise aluseks on eesmärgistatud info edastamine, info edastamise viisideks on kohalikud ajalehed, kuulutused, viidad, bukletid. Üheks võimaluseks on kasutada interneti. Kuna interneti kasutamine on ikkagi piiratud, siis on informatsiooni vajalik dubleerida paber kandjal. Jäätmekäitluse alane selgitustöö ja teavitamine peab olema üldise säästliku eluviisi propageerimise kontekstis ja haakuma teiste valdkondadega.

Jäätmealase teavitustööga tuleb jätkata ka järgneval perioodil. Eelkõige tuleb koostöös asjassepuutuvate organisatsioonidega tähelepanu pöörata jäätmete korduskasutuse ja teiste jäätmetekke vältimise võimaluste tutvustamisele. Jäätmete liigiti kogumise edendamine eeldab jätkuvat ja regulaarset teavitamist.

Elanike üldise keskkonnateadlikkuse tõstmise ja informeerimise võimalused:

- info levitamine ajalehes, internetis, kauplustes, valla avalikes teabepunktides, raamatukogudes, õppeasutustes, infovoldikute jagamine elanike postkastidesse jm;
- eelkõige tuleb anda infot muudatuste kohta jäätmemajanduses ning ergutada elanikke jäätmeid liigiti koguma;
- teavitustöö infopäevade, jäätmekäitlus- ja heakorrakampaaniate toimumise ajal;
- selgitus- ja kasvatustöö korraldamine lasteaedades ja koolides – vastavasisulised õppetunnid, mängud, konkursid;
- säästvate tarbimisharjumuste propageerimine;
- liigiti kogutavate jäätmete käitlemise nõudeid ja nende üleandmisvõimaluste tutvustamine.

6.2 Järelevalve

Järelevalvet jäätmekäitluse üle teostavad järgmised institutsioonid:

- Keskkonnainspeksioon
- Vallavalitsus

Lisaks nimetatutele on järelevalveasutuseks Veterinaar- ja Toiduamet, mis teostab järelevalvet loomsete jäätmete käitluse üle.

Jäätmeseadusest tuleneva järelevalve tõhustamiseks tuleb vallavalitsusel tõhustada koostööd Keskkonnainspeksiooniga ja teiste järelevalvet teostavate asutustega.

7 JÄÄTMEHOOLDUSE ARENDAMISE RAHASTAMINE

Jäätmehoolduse arendamisel on kolm põhieesmärki, milleks on jäätmehoolduse süsteemi korrastamine, infrastruktuuri arendamine ja haldamine ning järelevalve ja jäätmehoolduse suunamine. Peamiseks rahalised kulutused on seotud infrastruktuuri arendamisega ja jäätmekäitluse igapäevase haldamiskuludega.

Jäätmeseadusega on sätestatud põhimõtted, et jäätmekäitluse kulud kannab jäätmetekitaja. Korraldatud jäätmeveoga liitunud jäätmevaldaja tasub jäätmeveo teenustasu, mis peab katma jäätmekäitluskohtade rajamis-, kasutamise-, sulgemise- ja järelehoolduskulud ning jäätmete veo ja

veo ettevalmistamisega soetud kulud. Keskkonnapoliitika põhimõte „saastaja maksab“ ja „tootja vastutus“ tähendab seda, et jäätmekäitluse kulud maksab kinni lõpptarbija. Elektroonikajäätmete ja pakendijäätmete käitlemise puhul maksavad otseselt kulud kinni tootja- ja taaskasutusorganisatsioonid, kaudselt aga ka lõpptarbijad (jäätmekäitluskulud lisatakse toodete hindadele).

Peamiseks probleemiks jäätmehoolduse rahastamisel on jätkuvalt saastetasude põhine riiklik finantseerimise süsteem. Kuna olmejäätmete prügilasse ladestamine on viimastel aastatel järsult langenud ja võib eeldada, et lähiajal lõppeb sootuks, on ka saastetasul põhinev omavalitsuste rahastamine sellisel kujul praktiliselt lõppenud. Seega on omavalitsustel jäätmehoolduse korraldamisel ja õigusaktidega pandud kohustuste täitmisel võimalik täna tugineda peamiselt ainult oma eelarvelistele vahenditele. Lisaks oma rahale on omavalitsustel võimalik taotleda toetust Keskkonnainvesteeringute Keskusest.

Jäätmehoolduse arendamisel on kolm põhieesmärki, milleks on jäätmehoolduse süsteemi korrastamine, infrastruktuuri arendamine ja haldamine ning järelevalve ja jäätmehoolduse suunamine. Jäätmehoolduse arendamisel on oluline, et lisaks uutele arendustegevustele jätkatakse ka olemasolevate teenuste pakkumist ja rahastamist. Jäätmekava koostamise hetkel olemasolevatest jäätmerajatistest ükski sulgemist ei vaja. Peamised rahalised kulutused on seotud infrastruktuuri arendamisega ja jäätmekäitluse igapäevaste haldamiskuludega.

Jäätmehoolduse infrastruktuuri arendamise ja haldamise käigus tuleb ellu viia järgnevaid tegevusi:

- Pakendijäätmete kogumisvõrgustikku tihendamine. Alates 01. jaanuarist 2015 hakkas kehtima pakendiseaduse muudatus, mille kohaselt peavad tegevusluba omavad taaskasutusorganisatsioonid muutma pakendijäätmete kogumist selliselt, et iga taaskasutusorganisatsioon on kohustatud paigaldama avalikkusele mõeldud pakendikonteinerid iga pakendiliigi kohta eraldi. Igas kogumiskohas peab olema tagatud kõikide pakendimaterjalide liikide st klaaspakendi, plastpakendi, paber- ja kartongpakendi, metallpakendi, puitpakendi ja muud pakendi kogumine. Kogumisvõrgustiku paigaldamist rahastavad tootjavastutusorganisatsioonid. Investeeringute vajaduse katavad tootjavastutusorganisatsioonid.
- Samalaadselt kortermajadega on vajalik laiendada ka paber- ja kartongjäätmete üleandmisvõimalusi korterelamute piirkonnas.
- Ohtlike jäätmete käitlemine Raikküla keskkonnajajaamas. Kokku kogutud ohtlike jäätmete käitluskulud on ca 700 eurot aastas.
- Iga-aastaste tegevuste hulka peab kuuluma ka ohtlike jäätmete ning elektroonikaromude kogumisringide jätkamine, et ka kogumispunktist kaugemal elavatel inimestel oleks mugavam jäätmeid üle anda. Kogumisringi ligikaudne maksumus on 500 eurot aastas.
- Jäätmekavaga planeeritud tegevuste osas üheks olulisemaks on keskkonnajajaama haldamise jätkamine ning keskkonnajajaamas kokku kogutud jäätmete käitlemisse suunamine. Keskkonnajajaama töös hoidmiseks ja jäätmete käitlemiseks võib aastas kuluda ca 1000 eurot.

- Keskkonnajaama puhul vajab edaspidist arengut ka vastuvõetavate jäätmeliikide ja taaskasutamise suurendamine. Keskkonnajaamas tuleb tagada tingimused, et inimestel oleks võimalik ära anda kasutatud ja kasutuskõlblikku mööblit, kasutatud rõivaid jne.
- Liigiti kogutavate jäätmete puhul tuleb korraldada vanapaberi, pakendi, plasti, metalli, klaasi ning biolagunevate jäätmete liigiti kogumine. Antud jäätmete kogumise puhul on kõige otstarbekam need jäätmed kokku koguda keskkonnajaamas ning avalikes jäätmete kokkukandepunktides. Investeeringu suurus oleneb soetatavate konteinerite arvust ja jäätmete käitlemise maksmusest.
- Eterniidijäätmete liigiti kogumine ja luua kogumisplatsile äraandmise võimalus. Keskkonnajaamas eterniidijäätmete käitlemiseks võib aastas kuluda ca 4000 eurot.

Raikküla valla jäätmehoolduse arendamine toimub Raikküla valla eelarvelistest vahenditest ja sihtotstarbelistest projektipõhistest tuludest. Tabelis 14 toodud kulutused jäätmehooldusele sisaldavad ostetud teenuseid: olmejäätmete vedu, ohtlike jäätmete kogumine, Raikküla keskkonnajaamas liigiti kogutud jäätmete käitlemine, paberi- ja papijäätmete kogumise osaline finantseerimine jms.

Tabel 14. Raikküla valla kulutused ja investeeringud 2009-2013. aastatel.

Aasta	Laekunud saastetasu eur	Kulutused/investeeringud jäätmehooldusele eur
2009	1659	1592
2010	1664	2232
2011	1236	2451
2012	707	2061
2013	66	2072
2014	35	2085
KOKKU	5367	12493

Siiamaani vallale laekuv saastetasu ei kata iga-aastaseid kulutusi ja investeeringuid jäätmekäitlusele ning vallavalitsusel tuleb leida täiendavaid rahalisi vahendeid valla eelarvest.

8 JÄÄTMEKAVA RAKENDAMISE MÕJU KESKKONNALE

Käesoleva jäätmekavaga seotud eesmärgid ning nende täitmiseks toodud tegevuste eesmärk on eelkõige tervikliku jäätmekäitlussüsteemi loomine, mille juures oleks arvestatud ka keskkonna- ja terviseaspekte.

Jäätmekavaga planeeritavad tegevused seisnevad peamiselt jäätmete kogumise korraldamises ning liigiti kogumise tõhustamises. Jäätmekava toob välja, et jäätmekäitluse edasist arengut planeerides on vajalik lähtuda eelkõige jäätmehierarhiast. Seega olenemata võimalikest jäätmekäitluse alternatiividest, tuleb igal juhul jätkata jäätmete liigitikogumist. See aitab

kaasa jäätmete lõppkäitlemise keskkonnamõjude vähendamisele, samuti väheneb taastumatute loodusvarade kasutamine ja sellest tingitud keskkonnamõjud.

Täites jäätmekavas esitatud eesmärke: suurendades jäätmete sortimist ja eraldikogumist, luues elanikele võimalusi eraldi kogutud jäätmete üleandmiseks ja motiveerides neid keskkonnateadlikkuse tõusu, majandusliku kasu ning järelevalve tõhustamise kaudu, väheneb ka jäätmete tekkest ja kogumisest tulenev keskkonnamõju.

Paratamatult kaasneb jäätmekäitlusega teatud müra ja õhu saastamine jäätmete kogumisel ja transpordil. Negatiivset mõju (hais) võib tekkida ka jäätmekonteinerite ebaregulaarsel tühendamisel.

Keskkonna reostamisega kaasnevad ka sotsiaalsed mõjud nagu maa hinna langus, atraktiivsuse vähenemine turismi seisukohalt jm.

Kui jäätmete sortimine tekkekohas, liigiti kogumine ja korraldatud jäätmevedu vastab kehtestatud korrale, siis keskkonnamõjud valla territooriumil on suhteliselt väikesed.

Lähtudes tunnustatud jäätmekäitlusmeetodite prioriteetsusest on kõige olulisem jäätmete teket vältida ja vähendada. Eelkõige tuleb tähelepanu pöörata jäätmete korduskasutuse ettevalmistamisele, ringlusse võtule, jäätmete energiakasutusele võtule ning lõpuks jäätmete ladestamisele prügilasse.

Jäätmekava rakendamise ja korraldatud jäätmeveoga väheneb jäätmete illegaalne ladestamine, mis vähendab survet keskkonnale.

9 JÄÄTMEHOOLDUSALASED EESMÄRGID

Raikküla valla ja KEJHK üldiseks jäätmehoolduse arendamise eesmärkideks on suurendada elanikkonna keskkonnateadlikkust, mõjutada tarbimisharjumusi ning muuta jäätmehooldus jäätmevaldajatele igapäeva elu loomulikuks osaks.

Raikküla valla jäätmekäitluse strateegiliseks eesmärgiks järgmisel perioodil on **jäätmetekke vältimise edendamine ja jäätmete ringlussevõtu suurendamine**.

Raikküla jäätmekava raames nimetatud strateegilise eesmärgi saavutamiseks kavandatud meetmete ja tegevuste edukal rakendamisel saavutatakse järgmised tulemused:

- Raikküla vallas on loodud täiendavad võimalused jäätmete korduskasutamise edendamiseks ning liigiti kogutud jäätmete üleandmiseks.
- Raikküla valla elanikud ja ettevõtted on teadlikud jäätmetekke vältimise ja liigiti kogumise võimalustest ning tahavad ja saavad panustada jäätmetekke vältimisse ja taaskasutuse suurendamisse.
- Vallavalitsusel on olemas piisavad ressursid ja teadmised nii jäätmekäitluse korraldamise kui järelevalve osas.

9.1 Jäätmehoolduse korraldamise pikaajaline planeerimine

- Koostöö teiste omavalitsuste ja riigiasutustega keskkonnajäreelvalve tõhustamiseks.
- Elanikkonna pidev teavitamine jäätmehoolduse korraldusest ja korraldatud olmejäätmeveo vajaduse selgitamine ja kohustuse täitmise jälgimine.
- Täiustamist vajab mitmesuguste jäätmealaste juhendmaterjalide väljaandmine, arvestades seejuures erinevate sihtgruppide vajadustega ja neile suunatud eesmärkidega.
- Keskkonna ja jäätmehooldusalaste projektide läbiviimine kooliõpilastele koostöös jäätmekäitlejate ja taaskasutusorganisatsioonidega.
- Korraldatud jäätmeveo korraldamine
- Jäätmehooldust reguleerivate õigusaktide ajakohastamine

Tegevused:

- Jäätmealaste artiklite avaldamine vallalehes
- Jäätmealaste juhendmaterjalide väljaandmine ja levitamine
- Projektide läbiviimine kooliõpilastele
- Korraldatud olmejäätmevedu jäätmevedaja valimine läbi teenuste kontsessiooni
- Jäätmekava ja jäätmehoolduseeskirja ajakohastamine

9.2 Jäätmetekke vältimise, jäätmete sorteerimise, liigiti kogumise ja taaskasutamise suurendamine

- Raikküla keskkonnajaama haldamine ja tegevuse arendamine
- Pakendijäätmete kogumisvõrgustiku täiendamine
- Kodumajapidamistes tekkinud ohtlike jäätmete ja elektroonikajäätmete kogumise edendamine
- Tingimuste loomine keskkonnajaamas, kus inimestel oleks võimalik ära anda kasutatud ja kasutuskõlblikku mööblit, kodumasinaid, kasutatud rõivaid jne.

Tegevused:

- Ohtlike jäätmete ja elektroonikaromude kogumisringide korraldamine
- Ohtlike jäätmete käitlemine Raikküla keskkonnajaamas
- Raikküla keskkonnajaama haldamine
- Biolagunevate jäätmete kompostimise propageerimine
- Suurjäätmete käitlemine Tamme külas Raikküla keskkonnajaamas
- Korduskasutamise suurendamine läbi keskkonnajaama (konteineri soetus, varjualuse ehitus vms vastavalt vajadusele).

9.3 Ehitus- ja lammutusjäätmete taaskasutamine

- Korduvkasutatavate ja vähem ohtlike aineid sisaldavate materjalide kasutamise propageerimine ehitustegevuses.
- Maastikupilti kahjustava ja kasutusest väljalangenud või lagunenu põllumajandus-, tööstus- või militaarehitise lammutamist ja sellest tekkinud jäätmete käitlemist,

sealhulgas taaskasutuse ja ringlussevõtu soodustamist ja maa-ala koristamise propageerimine.

- Eterniidijäätmete liigiti kogumise propageerimine ja kogumisvõimaluse loomine.
- Puidujäätmete taaskasutamise edendamine soojusenergia tootmiseks.
- Tavajäätmetest ehitus- ja lammutusjäätmete käitlemisel jäätmete taaskasutamise eelistamine jäätmete kõrvaldamisele.

Tegevused:

- Maastikupilti kahjustavate ehitiste lammutamine
- Ehitusjäätmete käitluse kontrollimine
- Eterniidijäätmete liigiti kogumise propageerimine

9.4 Järelevalvesüsteemi tõhustamine

- Korraldatud jäätmeveoga mitteliitunud ning vastavat kohustust mitteomavate jäätmevaldajate järelevalve tõhusamaks muutmine.
- Koostöö tegemine Keskkonnainspeksiooni ja naaberomavalitsustega rikkumiste info vahetamiseks järelevalve efektiivsemaks muutmiseks. Jäätmevaldajate kaasamine järelevalvesse segaolmejäätmete kogumise üle järelevalve tõhustamiseks.
- Jäätmevaldajate register toimib ühistel alustel.

Tegevused:

- Järelevalvealane koostöö Keskkonnainspeksiooni ja naaberomavalitsustega.
- Jäätmeveo järelevalve jäätmetekkekohtadel toimiva jäätmevaldajate registri alusel.

9.5 Eesmärgid jäätmeliikide kaupa:

- Segaolmejäätmete kogumine tekkekohas – prügivedu peab jõudma tarbijateni ka hajaasustuses. Eesmärgiks on kõikide jäätmetekkekohtade 100% liitmine korraldatud jäätmeveoga aastaks 2018 ning aastaks 2020 suunata taaskasutusse 50% vallas tekkivate olmejäätmete kogumassist.
- Paberi ja kartongi liigiti kogumise tagamine tekkekohas ning taaskasutamine materjalina. Aastaks 2020 suunata vähemalt 80% paberist ja papist taaskasutusse.
- Pakendite liigiti kogumise tagamine tekkekohas õigusaktidega sätestatud minimaalses mahus ning taaskasutamine materjalina. Pakendijäätmeid tuleb suunata ringlusesse vähemalt 60% pakendijäätmete kogumassist aastaks 2020.
- Köögi- ja sööklajäätmete liigiti kogumine tekkekohas ning kompostimine lähimal kompostimisplatsil või koduaias.
- Aia-, pargi- ja haljastujäätmete liigiti kogumine tekkekohas ning kompostimine lähimal kompostiplatsil või koduaias.
- Biolagunevate jäätmete osakaalu vähendamine olmejäätmetes 20 massiprotsendini aastaks 2020.
- Suurjäätmete, ohtlike jäätmete, vanarehvide ja elektroonikaromude liigiti kogumisvõimaluste tagamine Raikküla keskkonnajaamas igal aastal. Ohtlike jäätmete kogumisringide korraldamine vähemalt igal kevadel aastani 2020.

10 EESMÄRKIDE REALISEERIMINE

10.1 Jäätmehoolduseeskiri

Raikküla vallas toimub jäätmehooldus vastavalt Raikküla Vallavolikogu kehtestatud jäätmehoolduseeskirjale.

Jäätmehoolduseeskirjas tuleb lisaks jäätmeseaduse § 71 toodule, täpsustada:

- 1) korraldatud olmejäätmeveo veopiirkonda;
- 2) jäätmevaldaja teatud tähtjaks korraldatud jäätmeveoga liitumisest erandkorras vabastamise tingimused ja kord;
- 3) jäätmekäitlusettevõttega lepingu sõlmimise kohustuslikkus;
- 4) taaskasutatavate jäätmete kogumiskohad;
- 5) pakendijäätmete kogumiskonteinerite täpsed asukohad ja pakendijäätmete liigid;
- 6) ettevõtete jäätmehooldusega seotud kohustused.

10.2 Raikküla valla ülesanded

Raikküla Vallavalitsuse otsesed ülesanded piirkonna jäätmehoolduse arendamisel ning käesolevas jäätmekavas püstitatud eesmärkide saavutamisel on järgmised:

- osaleb aktiivselt MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus töös;
- rahastab MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus jäätmehooldusalast tegevust, vastavalt käesoleva jäätmekava tegevuskavale ning MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus eelarvele;
- osaleb oma rahalise osalusega MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus poolt taotletavates jäätmehooldusalastes projektides, vastavalt käesoleva jäätmekava tegevuskavale;
- määratleb ning viib läbi vajalikud planeeringulised protseduurid jäätmekäitluskohtade (sh avaliku pakendikonteinerite kogumissüsteemi) rajamisel;
- kõrvaldab ebaseaduslikult keskkonda viidud jäätmed ja likvideerib nendest põhjustatud keskkonnareostuse;
- kontrollib jäätmeoaga määratud jäätmekäitlustingimuste täitmist, võtab vastutusele rikkujad;
- kehtestab korraldatud olmejäätmeveoga hõlmatud jäätmete veopiirkonna, jäätmeliigid, vedamise sageduse ja aja ning jäätmeveo korra;
- vabastab teeninduspiirkonnas korraldatud olmejäätmeveoga ühinemise kohustusest olmejäätmete valdaja põhjendatud alustel;
- määrab jäätmete kogumiskohad, kuhu tuleb korraldatud jäätmeveoga hõlmatud jäätmed nende edasise veo eesmärgil toimetada;
- kindlustab korraldatud olmejäätmeveo tingimustes jäätmete kogumiseks ja veoks ettenähtud transpordivahendite ligipääsu kõikidele jäätmevaldajatele. See puudutab eelkõige talvetingimustes korrapärast lumetõrjet, ajutisi läbisõidupiiranguid märgadel perioodidel ning üldist teedevõrgu seisukorda.

10.3 MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus ülesanded

Jäätmehoolduse korraldamine regionaalsel tasandil korraldatakse koostöös MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus liikmetest kohalike omavalitsustega. Selleks delegerib Raikküla Vallavalitsus MTÜ-le Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus järgmised jäätmeseadusest tulenevad Raikküla valla jäätmehooldusealased ülesanded:

- omavalitsuse territooriumil optimaalse ja põhjendatud jäätmekäitlushinna kujundamine;
- olmejäätmete ja taaskasutavate jäätmete käitlemiseks kontsessiooni läbi viimine;
- teeninduspiirkonnas olmejäätmete ja vajadusel muude jäätmete kogumise korraldamine;
- korraldatud olmejäätmeveoga hõlmatud jäätmete veopiirkondade, jäätmeliikide, vedamise sageduse ja aja ning jäätmeveo tingimuste ja korralduse välja töötamine.

Lisaks omavalitsuse poolt delegeeritud jäätmeseadusest tulenevatele omavalitsuse jäätmehooldusalastele ülesannetele, on KEJHK ülesandeks oma liikmetest omavalitsuste jäätmehooldusalaste eesmärkide saavutamiseks teostada järgmiseid tegevusi:

- koostab jäätmehoolduse arendamiseks ja investeringuteks projekte ja rahataotlusi;
- jäätmealaste andmebaaside ning registrite haldamine;
- kodumajapidamistes tekkivate ohtlike jäätmete ja elektroonikaromude kogumine kogumisringide ja kogumispunkti raames;
- töötab välja ja viib ellu jäätmete vähendamise ning taaskasutamise programme;
- korraldab ohtlike jäätmete kogumispunkti rajamist, arendamist ja haldamist;
- laiendab kogumispunktis liigiti kogutavate jäätmete vastuvõtmist;
- korraldab jäätmekäitlusalast arendus- ja selgitustööd ning teeb keskkonnateadlikkuse tõstmise alast propagandat;
- edendab ja propageerib jäätmete sorteerimist, liigiti kogumist ja taaskasutamist;
- annab välja jäätmehooldusalaseid trükiseid;
- korraldab omavalitsuste jäätmekavade ja jäätmehoolduseeskirjade koostamist ja aktualiseerimist.

LISA 1 TEGEVUSKAVA EESMÄRKIDE REALISEERIMISEKS

Nr	Tegevuse projekti nimi	Teostamise aeg	Teostaja, rahastaja	Eeldatav maksumus EUR	Kommentaar
1	ELANIKKONNA KESKKONNATEADLIKKUSE TÕSTMINE				
1.1	Jäätmehooldusalaste artiklite avaldamine	2015-2020	KOV, KIK, KEJHK	0	Teostab ja rahastab KEJHK oma eelarvelistest vahenditest. KOV roll on olla partneriks KEJHK-le tegevuste läbiviimisel.
1.2	Keskkonna ja jäätmehooldusalaste projektide läbiviimine	2015-2020	KOV, KIK, KEJHK	Maksumus selgub edaspidi	Lastelaagrite, ekskursioonide, talgute ja muude sarnaste ürituste läbiviimine projektide raames.
1.3	Korduskasutuse propageerimine läbi keskkonnajaama	2015-2020	KOV, KIK, KEJHK	Maksumus selgub edaspidi	Korduskasutuse suurendamiseks on üheks võimaluseks luua keskkonnajaamas tingimused, kus inimestel oleks võimalik ära anda kasutatud ja kasutuskõlblikku mööblit, kodumasinaid, kasutatud rõivaid jne
2	OHTLIKE JÄÄTMETE KOGUMINE				
2.1	Ohtlike jäätmete vastuvõtmine Raikküla keskkonnajaamas	2015-2020	KOV, KIK, KEJHK	3700	Kulutused on jäätmekäitlusele ja transpordile
2.2	Elektri- ja elektroonikajäätmete kogumise korraldamine Raikküla keskkonnajaamas	2015-2020	KOV, TVO-d	0	Teostavad ja rahastavad tootjavastutusorganisatsioonid oma eelarvelistest vahenditest.
2.3	Ohtlike jäätmete ja elektroonikaromude kogumisringide korraldamine	Igal kevadel	KOV, KIK, KEJHK	3600	Projekti rahastamisel kaetakse kulutused läbi SA Keskkonnainvesteeringute Keskus
3	MUUDE TAASKASUTATAVATE JÄÄTMETE KOGUMINE				
3.1	Vanapaberi ja pakendite kogumissüsteemi optimeerimine	2015-2020	KOV, ETO, EPR, TVO	0	Teostavad ja rahastavad tootjavastutusorganisatsioonid oma eelarvelistest vahenditest. KOV roll on olla partneriks tegevuste läbiviimisel ja võrgustiku

					<i>optimaalsel planeerimisel.</i>
3.3	<i>Elanikkonna teavitamine biolagunevate jäätmete kompostimisvõimalustest</i>	2015-2020	KOV, KEJHK	0	<i>Projekti rahastamisel kaetakse kulutused läbi SA Keskkonnainvesteeringute Keskus</i>
3.8	<i>Suurjäätmete käitlemine Raikküla keskkonnajaamas</i>	2015-2020	KOV, KIK, KEJHK	4000	<i>Projekti rahastamisel kaetakse kulutused läbi SA Keskkonnainvesteeringute Keskus</i>
3.9	<i>Raikküla keskkonnajaama haldamine</i>	2015-2020	KOV	0	<i>KOV oma eelarvelistest vahenditest</i>
3.10	<i>Eterniidijäätmete käitlemine keskkonnajaamas</i>	2016-2020	KOV; KIK, KEJHK	18 000	<i>Projekti rahastamisel kaetakse kulutused läbi SA Keskkonnainvesteeringute Keskus</i>
3.11	<i>Plasti ja klaasijäätmete liigiti kogumise loomine ja käitlemine</i>	2016-2020	KOV	4000	<i>KOV oma eelarvelistest vahenditest</i>
4	KORRALDATUD OLMEJÄÄTMEVEDU				
4.1	<i>Segaolmejäätmete kogumiseks ja veoks korraldatud olmejäätmete kontsessiooni läbi viimine</i>	2015	KEJHK, KOV	0	<i>Teostab ja rahastab KEJHK oma eelarvelistest vahenditest. KOV roll on olla partneriks KEJHK-le tegevuste läbiviimisel</i>
5	JÄÄTMEHOOLDUSE KORRALDUS JA JÄRELEVALVE				
5.1	<i>Raikküla valla jäätmevaldajate registri pidev täiendamine</i>	2015-2020	KEJHK, KOV,	0	<i>KOV ja KEJHK oma eelarvelistest vahenditest</i>
5.2	<i>Uue jäätmehoolduseeskirja koostamine ja vastuvõtmine</i>	2015-2016	KEJHK, KOV	0	<i>KOV ja KEJHK oma eelarvelistest vahenditest</i>
5.3	<i>Jäätmekava regulaarne ülevaatamine ja täiendamine</i>	Iga aasta	KOV, KEJHK	0	<i>KOV ja KEJHK oma eelarvelistest vahenditest</i>

Lühendid:

KOV – kohalik omavalitsus

KEJHK – MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus

TVO – tootjavastutusorganisatsioon

ETO – Eesti Taaskasutusorganisatsioon

KIK – SA Keskkonnainvesteeringute Keskus

EPR – MTÜ Eesti Pakendiringlus